

Delavska enotnost

številka 7 / letnik 57 / Ljubljana, 19. februar 1998

Glasiló

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije



Takole so delavke Laboda Delte Konfekcije sprejele rezultate prvega pogovora z direktorjem Laboda Andrejem Kirmom; bilo je 6. februarja v Novem mestu. Od takrat je bilo še več sestankov, ki pa niso pripeljali še prav nikamor. Bodo delavke v ponedeljek, ko naj bi bilo odločeno, šle še enkrat na pot?

Ob trinajstem dnevu stavke delavk Laboda Delte Konfekcije na Ptuj

Pozivi k umiritvi, obsodbe nasilja

Člani koordinacijskega odbora sindikata Laboda d. d. so ta torek podprli utemeljene zahteve delavk Delte Konfekcije za izplačevanje plač skladno s kolektivno pogodbo in tudi glede izplačila regresa za lansko leto. Zahteva za razrešitev direktorice Delte Konfekcije pa po njihovem mnenju ni stavkovna zahteva. Podpora koordinacije sindikata vseh delavcev Laboda je pomembna še zlasti zato, ker tudi delavci v drugih delih tega podjetja niso veliko na boljšem – prejemajo le nekoliko višje plače. Še prejšnji teden je bilo videti, da so zaposleni v delih Laboda v takšni stiski, da bodo skrbeli le za svojo lastno varnost.

Konfederacija 90 je v izjavo za javnost zapisala, da Slovenija ni pravna država, saj dopušča, da kapitalisti pišejo računice na kožah delavcev. Ker je po njihovem mnenju boj delavk upravičen, ravnanje delodajalca najostreje obsojajo. Od vlade in delodajalskih organizacij zahtevajo, naj se dogovorijo o načinu prestrukturiranja

tekstilne industrije in se opredelijo do razvijanja socialnega partnerstva.

Predsednik ZSSS Dušan Semolič in predsednik sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Tone Rozman sta udeležence konflikta v Delti Konfekciji Ptuj pozvala k pogajanju. Od direktorja Laboda Andreja Kirma sta še posebej zahtevala normalizacijo odnosov, saj sicer pogajanja ne bodo mogoča.

Poleg teh širših oblik pomoči in solidarnosti so stavkajočim tekstilnim delavkam priskočili na pomoč tudi delavci iz drugih ptujskih podjetij. Mogoče je prav to odločilno vplivalo na odločitev direktorice, da je po 12 dneh pritiska le izrazil pripravljenost odstopiti.

Da se stavka kljub direktorčinemu ponujenemu odstopu še nadaljuje, je krivo zlasti zavračevanje direktorja Laboda Andreja Kirma, ki do zdaj še ni rekel zadnje besede o zahtevah stavkajočih delavk – tudi nadzornega sveta še ni sklical. Tudi zaradi tega stavkajoče od njega

zahtevajo tudi odgovor o prihodnosti njihove tovarne, saj jo je stavka dodatno ogrozila.

Omeniti moramo tudi varuha človekovih pravic Ivana Bizjaka. Ko so pred tednom dni zaporniki na Dobu začeli odklanjati hrano in zahtevali izboljšanje razmer, se je takoj prikazal na mestu samem. Čeprav so ga stavkajoče na Ptuj pozvale tudi pisno, tja še ni prišel. Sklepamo, da je zanj tja predaleč, ali pa da stiske stavkajočih podcenjuje.

Ce bi Slovenija bila urejena

država, se dogodki, kakršnim smo že dobra dva tedna priče na Ptuj, ne bi vleкли tako dolgo. Če se dve strani ne moreta sporazumeti, mora zaradi nacionalnih in čisto človeških interesov pač posredovati nevtralno telo. Ptujski dogodki, ki močno prizadevajo zlasti delavke, tudi nestavkajoče, bodo mogoče pripomogli vsaj k temu, da bo tudi naša država začela razmišljati o oblikovanju pomirjevalnih organov na državni in ožjih ravneh.

Franček Kavčič

Niti pokvarjena gondola na Golte ni mogla skoraj 400 kovinarjem preprečiti uspešne tekme v veleslalomu in teku na smučeh.



Zakaj ima kovač klešče?

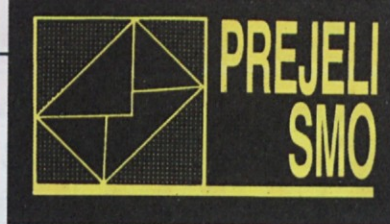


Izpostava Mednarodnega denarnega sklada, to je Vlada Republike Slovenije, in vodja te izpostave, njen predsednik dr. Janez Drnovšek, sta v dokument, ki se mu sicer zelo učeno reče "Proračunski memorandum 1998", med drugim zapisala: "S sprejemom Zakona o kolektivnih pogodbah, ki bo kolektivne pogodbe opredelil kot prostovoljne, bo na daljši rok prišlo do decentralizacije pri sklepanju kolektivnih pogodb. S sklepanjem kolektivnih pogodb na nižjih ravneh pa bo omogočena večja povezava med gibanjem plač in doseženimi poslovnimi rezultati."

Zakaj sta to zapisala? Preprosto zaradi tega, ker to predlaga Mednarodni denarni sklad. Ta pa to predlaga zato, ker pravi, da imajo delavci in delavci v Sloveniji previsoke plače. Da zaradi teh visokih plač nismo konkurenčni na zunanjih trgih. Plače so, po njihovi razlagi, previsoke tudi zaradi tega, ker imamo takšen sistem kolektivnih pogodb in tako organizirane sindikate. Skratka, strošek dela oziroma cena dela ali po domače plače, nekateri pravijo celo mezde, so v Sloveniji preprosto previsoke in potrebno jih je znižati. Kakšna ironija. Namreč, približno 70 odstotkov zaposlenih v gospodarstvu ne dosega povprečne plače v Sloveniji. Okoli 40.000 delavcev prejema minimalno plačo. Število delavcev po individualnih pogodbah raste. Delež njihovih plač pa presega 11,5 odstotka celotne mase plač. Njihov delež v skupnem številu zaposlenih pa je okoli 3,5 odstotka.

To, kar ni uspelo združenjem delodajalskih organizacij – spomniti se namreč moramo, da so le-te z odpovedjo splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo in z odpovedjo panožnih kolektivnih pogodb želele tak sistem, kot ga imamo sedaj, zrušiti, to sedaj namerava zrušiti vlada. Kakšno spretno vikanje vlade v politiko plač med dva socialna partnerja – sindikate in združenja delodajalcev, ko želi z zakonom o kolektivnih pogodbah decentralizirati kolektivne pogodbe oziroma pogajanja pripeljati samo na podjetniško raven. To namreč v končni fazi tega velikega meta vlade pomeni suspendirati splošno kolektivno pogodbo in panožne kolektivne pogodbe ter preiti na podjetniške in v nadaljevanju to prenesti v pogodbo o zaposlitvi. To na sindikalni sceni lahko pomeni tudi to, da se s takšno zakonodajo spretno vzame politična moč in teža zvezam oziroma konfederacijam ter panožnim sindikatom oziroma sindikatom dejavnosti, ko gre za ključna vprašanja delavskih pravic, tako delovnopравnih in vse do višine plač in drugih nadomestil, ki izhajajo iz dela. To lahko pomeni tudi to, oziroma ponuja sklepanje, da je potrebno sindikate razbiti, ker se bo tako lažje obvladovala politika plač od podjetja do podjetja, od družbe do družbe. Spretno, ni kaj. Vendar je to račun brez krčmarja. Mar nismo Svobodni sindikati Slovenije že pokazali, kako se brani in ubrani sistem kolektivnih pogodb oziroma kolektivna pogodba. Želi vlada ponovitev takega scenarija oziroma še hujšega. Po takem odpiranju front vlade s sindikati je pač težko sklepati, da si želi socialnega miru. Vlada odpira fronto na področjih, ki so za sindikate in delavstvo ključnega pomena; poleg pokojninske reforme, ki bo ugodnejša za premožne, želi amerikanizirati tudi zdravstveno zavarovanje; sistem kolektivnih pogodb hoče postaviti na glavo. Tudi pri zakonu o delovnih razmerjih še ne vemo, kaj vse nas čaka, s prstom kaže na zakon o soodločanju delavcev pri upravljanju, češ da imajo delavci preveč pravic. Če upoštevamo še davčne reforme, bo kmalu reformirano skoraj vse – in pri vsem se bojimo, da bo več vzela revnim in manj bogatim. No, zagotovo sindikalno vrenje ne more zrušiti Mednarodnega denarnega sklada, ni pa nemo-goče, da zruši njegovo izpostavo.

Rajko Lesjak,
sekretar ZSSS



Kam ploveš, Slovenija?

Ko spremljamo stavko delavk v dveh Labodovih družbah, podoživljamo agnijo, ki jo živimo tudi v TIO Otiški Vrh.

Mi še stavkamo ne več, zaradi obupa, zaradi neizpolnjenih pričakovanj...

A vseeno držimo pesti za Vas, v Delti. Da zdržite, da uspete!

Solidarnost je v tej ljubi Sloveniji sploh čudna reč. Kam bomo morali pasti, če se v nas prebudi? Da jo bomo čutili, da jo bomo znali pokazati?

Kaj ni dovolj, da mnogi, ki so dolga leta pošteno delali, sedaj skorajda beračijo..., da nimajo nobenih upov več..., da bodo na stara leta hlapci in dekle in klošarji..., čeprav ne po svoji volji.

Kaj ta vladajoča oligarhija nima več sebi enakih za boj, zdaj so se spravili še na ženske!?

Tiščijo nas za štedilnike, v podrejen položaj, tako v družinah kot v družbi. Posledice bodo hude, ne le za družinske proračune, tudi za duše.

Se bo kdo zganil?

Le kdo???

Neugodnih gospodarskih razmer si nismo izmislile me v TIO, niti one v Labodu, ali Okusu, ali Muri. Take ste nam dali. Vi, izvoljenci ljudstva. Taki ste, kot si vas zaslužimo, kajne?

Tisti, ki imate položaje, škarje in platno v rokah, imate dovolj dela s tem, da grabite zase. Vodilni v podjetju in v državi pravijo: rešitev za vas je stečaj.

Pred petimi leti nas je bilo v TIO 1000, sedaj nas je 600, po stečaju, ki nam ga velikodušno ponujajo, saj se nas bodo rešili brez odpravnin, brez pravic iz minulega dela, jih bo ostalo 400. Ker pa se prihodnost TIO dolgoročno gradi na invalidskem podjetju, lahko pričakujemo propadanje tudi vnaprej.

"Pa kaj vas to briga," bo rekel kak Rop. "Bodite tiho, če ne, še tega ne bo". Licemerec!

Poslali nam boste stečajnika, grobarja, ki bo uničil še to, kar še stoji. Spremenili boste delovnopравno zakonodajo še na slabše.

Mi pa, brezpravna raja, bomo že kako. "Pa crknite, če ne znate kaj drugega," kajne minister Rop.

Ko smo zaprle cesto, smo pričakovale, da se bo kdo, ki pomeni oblast v tej slovenski kvazidemokraciji, naučil najenostavnejše matematike.

Pa ne!

Prazni zidovi vam pomenijo več kot tisoč, ki so včasih za temi zidovi skrbeli zase in za vas. Za vas bolj kot zase...

Ne motijo vas prevelike plače slovenskih "menedžerjev", tudi ne njihova prevelika pooblastila, niti nikakršna odgovornost, nam, delavcem pa jemljete še zadnjo pravico, pravico do dela. Druge so šle že prej...

Prav je, da pomagate velikim kompleksom, kot so železarne, Tam, Litostroj, a kolektivom, kakršen je naš, bi zadostoval že kakšen odstotek od tistega, kar ste dali

moškim gigantom - pa čeprav brez upa zmage - mi pa bi se morda celo rešili, saj - nepomembne cunjice - bomo še vedno potrebovali.

Pa raje podpirate švercerje z Vzhoda, ki s seboj vozijo še mamila, ne plačujejo niti carin, cunje pa so naredili delavci, še veliko bolj izkoriščani od nas.

Nekoč sem se rada udeleževala kulturnih prireditev, praznovanj ob kulturnem prazniku in tudi drugače.

Danes mi postane slabo, ko vidim Drnovška, oba Podobnika, Janšo..., ko ploskajo našim umetnikom.

Ne zaslužijo si jih, ne zaslužijo si nas. Kolikor poznam Prešerna, tudi on z nji-mi ne bi bil zadovoljen...

Meta Lorenci,
predsednica sindikata TIO

Javno vprašanje

Spoštovani g. Josip Bajc!

V Delavski enotnosti št. 5 z dne 5.2.1998 sem zasledila članek z nazivom Napad na pravice delavstva se začne - avtor Doc.

V navedenem članku je zapisano, citiram: "Pri tistih, ki običajno nasprotujejo ugodnim rešitvam za delavstvo, izstopa Josip Bajc iz SLS, ki praviloma glasuje za vse protidelavske rešitve in rešitev, ki jih predlagajo Svobodni sindikati, nikoli ne podpre. Ker je ta poslanec še vedno edini sindikalist v Državnem zboru, je namreč predsednik sindikata delavcev v državnih organih, je več kot očitno, da so mu interesi delavcev in sindikata zelo postranska stvar."

Spoštovani!

Ne poznam vašega dela v Državnem zboru, kakor tudi ne vašega dela predsednika sindikata družbenih in državnih organov, za katerega pa vem, da je organiziran v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije. Menim pa, da je delo za člane sindikata, kateremu se je predsednik po aktih ZSSS zavezal, takšno, da bi moralo njegovo delo temeljiti na idejah in problemih članstva.

V kolikor so navedbe v citiranem članku resnične, vas javno pozivam, da mi odgovorite, kakšni so vaši interesi pri zastopanju članov sindikata oziroma kakšni so vaši interesi v okviru delovanja določene stranke. Prav tako vas pozivam, da mi javno odgovorite, ali ste bolj pripravljeni delovati za inatereze delavcev ali pa ste se nemara že odločili, da kot poslanec delujete samo v interesu politične stranke.

Moje javno vprašanje povežem predvsem s problemi, ki jih je sprožila interventna zakonodaja, ki se je v zadnjem času sprejemala v Državnem zboru in ki je povzročila nemalo hude krvi s strani sindikatov (ne glede na njihov naziv) kot socialnih partnerjev. Predvidevam, da bo v naslednjih obdobjih pred nami še vrsta podobnih zakonov, zato pričakujem vaš jassen odgovor na vprašanje: na kateri strani ste? - članstva, ki ga zastopate in zveze sindikatov, katere član ste ali na strani kakršnihkoli drugih interesov, ki so vam bližji?

Pričakujem in upam, da mi boste javno odgovorili oziroma mojo dilemo vašega predstavljanja članov sindikatov javno razjasnili.

S spoštovanjem,

Vekoslava Krašovec

Člani izvršnega odbora SKEI so na izredni seji ta ponedeljek obravnavali razmere v Litostroju in Slovenskih železarnah (SŽ). Vlado so opozorili, naj s sanacijo Litostroja zaradi medstrankarskih igrig več ne zavlaučuje, od nadzornega sveta Slovenskih železarn pa so zahtevali, naj razreši predsednika uprave Igorja Umka.

Položaj zaposlenih in potek sanacije Litostroja je predstavil predsednik SKEI v tem podjetju **Marjan Pirc**. Uprava in SKEI si prizadevata za sklenitev socialnega sporazuma, ki bi veljal do konca junija. SKEI bi se z njim zavezal, da ne bo organiziral stavk in drugih oblik protestov, uprava pa naj bi zagotovila izplačevanje plač, izplačilo regresa in poravnavo starih dolgov do zaposlenih. Uprava naj bi se še zavezala, da sedanjih pravic zaposlenih ne bo zmanjšala. To je pomembno zlasti zaradi tega, ker nekateri zunanji dejavniki zahtevajo zmanjšanje stroškov delovne sile. Pirc je prepričan, da bodo pogajanja v Litostroju omogočila socialno premirje, vendar druga stran ne sme pričakovati, da bo sindikat pristal na zmanjšanje pravic zaposlenih. Po njegovem mnenju potrebuje uprava zunanjo pomoč zlasti pri zagotavljanju denarja za plače. Če te pomoči ne bo imela, bo kar polovico delovnega časa porabila za urejanje izplačil plač.

Po Pirčevem mnenju je zamenjava vodstva Litostroja pozitivno vplivala na položaj podjetja na trgu, kasnejše javne polemike pa so mu škodovale. Litostroju škodi tudi obnašanje vlade, ki ponudbe Litostroja za elektrarno na Soči ni podprla.

Nova uprava Litostroja je program sanacije podjetja dala SKEI v vednost, poslala ga je vladi, ki pa se o njem še ni izrekla. Pirc je opozoril še na odhajanje mladih kadrov iz Litostroja, ki se zaposlujejo zlasti pri zasebnikih, pa tudi v vojski in policiji.

V SKEI Litostroja so po Pirčevih besedah ugotovili, da "slovenska varianta" problemov podjetja ne rešuje, saj so ji številni že obrnili hrbet. Glavni adut uprave je še naprej ABB, pogovarjajo se tudi z drugimi, na primer Indonezijci. Zanje je zanimivo le stoddsto lastništvo Litostroja. Če bi pri tem uspeli, pa Litostroj ne bi bil več v slovenskih rokah. Za vlaganje v Litostroj se zanimajo tudi drugi tujci, vendar bo prej treba "potolaziti" domače upnike. Zanje bi bilo treba prodati del odvečnega premoženja, zlasti zemljišč. Med velike domače upnike je treba šteti tudi zaposlene. Če se uprava z njimi ne bo dogovorila, bodo preprečili prodajo nepotrebnega premoženja. Zahtevke za udeležbo zaposlenih pri lastninjenju bo SKEI uveljavljal tudi na sodišču. Pirc je izvršnemu odboru predlagal, naj novega predsednika uprave podpre, saj sicer ne bo mogel normalno delati. Vlado pa naj SKEI pozove, naj se o povezavi s tujim partnerjem čimprej izreče. Vlada naj bi ukrepala že pred 26. februarjem, ko bo sodišče obravnavalo predlog za stečaj Litostroja, kot ga je vložilo podjetje iz Albanije. Hitri ukrepi vlade so potrebni tudi zaradi tega, ker uprava Litostroja sicer ne bo mogla izplačati plač za januar, zaradi česar bo med zaposlenimi nov hud revolt.

Da je Tam slab zgled za sanacijo Litostroja, je menil **Drago Gajzer**, predsednik SKEI v tem podjetju v stečaju in njegovih naslednicah. Namesto da bi država, ki je med največjimi upniki Tama, skrbela za proizvodnjo, ki bi omogočila zmanjšanje izgube, skuša zmanjšati le stroške delovne sile. Ob tem pa direktorju družbe, ki posluje s precejšnjo izgubo, dovoljuje zelo visoko plačo.

Za slovensko varianto sploh ni denarja, je menil **Albert Vodovnik**. Fiktivni denar pidov Li-

tostroja ne rešuje, saj potrebuje pravi denar, tuji partner je torej nuja. Zaradi številnih neznank bo o sanaciji Litostroja ta teden tudi sestanek

SKEI vztraja pri razrešitvi Umka in sanaciji Litostroja

v parlamentu, na njem bo SKEI poskušal prodreti s predlogom zakona o sanaciji Litostroja. Po Vodovnikovem mnenju obstaja nevarnost, da bo sanacija Litostroja dala podobne rezultate kot pri Tamu. Če politiki mešetarijo kot v Litostroju, je to priložnost za kriminalce, je menil **Branko Medik**. Politiki se ne igrajo le z delovnimi mesti, ampak tudi z blagovno znamko.

Razpravo o tej točki dnevnega reda je izvršni odbor sklenil s pozivom slovenski vladi, naj takoj ukrepa, najkasneje pa še pred 26. februarjem.

SKEI je že decembra zahteval razrešitev prvega človeka Slovenskih železarn Igorja Umka. Ker ta še naprej vztraja pri sanaciji, zaradi katere bi 2600 železarjev moralo na cesto, ker vztraja tudi pri zamenjavi kolektivne pogodbe dejavnosti s splošno pogodbo za gospodarske dejavnosti, mora SKEI znova zahtevati njegovo razrešitev. Če nadzorni svet tega ne bo upošteval, bo na posameznih lokacijah prišlo do še hujših oblik sindikalnega pritiska, je za uvod v razpravo povedal **Albert Vodovnik**. **Dušan Posedi**, predsednik SKEI družb na lokaciji bivše Železarn Ravne in tudi član nadzornega sveta SŽ, se je državnemu zboru najprej zahvalil, ker je za železarje sprejel dokaj

dobre zakone. Pri tem je ključno vlogo imela vladna koalicija, pa tudi opozicija je bila korektna. Po Posedijevem mnenju je problem zlasti namera o sanaciji, ki temelji na zmanjšanju števila in pravic zaposlenih. Na tolikšno zmanjšanje števila zaposlenih SKEI ne sme pristati. Največ problemov naj bi bilo v Verigi, Fipromu in Jeklu. Vse druge družbe pa naj bi po letu 2000 poslovale donosno. SKEI, ki je po Posedijevem mnenju za



Marjan Pirc, predsednik SKEI v Litostroju, meni, da potrebuje nova uprava tako notranji mir kot zunanjo pomoč.

odločitve državnega zbora najbolj zaslužen, mora sedaj paziti na porabo odobrenega denarja.

Tone Motoh, predsednik konference SKEI SŽ in SKEI lokacije Štore, je menil, da Igorja Umka ne bi bilo prav zamenjati, saj bi pri partnerjih to povzročilo negativno razpoloženje. Po njegovem mnenju je z glasovanjem za železarske zakone državni zbor podprl tudi upravo. Zakoni bodo morali postati tudi operativni. Tudi Motoh pa je menil, da stečaja Jeklolivarne in Plamena nista bila potrebna in da je za oba treba ugotoviti odgovornost. Odgovorne krivce pa naj ugotovita nadzorni svet in vlada. Zamenjava predsednika uprave po njegovem mnenju ni v pristojnosti SKEI.

Janez Vilman, predsednik SKEI v Acroniju, je Umku očital zlasti pobiranje dwoodstotnega prispevka za koncern, ob tem ko v družbah ne vedo, za kaj gre njihov denar. Po Vilmanovih besedah je Umek poskušal zamenjati njihovega direktorja. Ker pri tem ni uspel, sta v Acroniju zdaj dve struji, ena za direktorja, druga pa za Umka. V koncernu se po Vilmanovih besedah obnašajo kot kralji na Betajnovi, tudi strokovne službe širijo. Tudi zaradi tega, ker bo za Plamenom in Verigo moral v stečaj še Fiprom, SKEI Umka ne more podpreti. Enako menijo tudi v KNSS.

Janez Klančnik, SKEI Železarn Ravne, je menil, da Umek ni izvršil več sklepov državnega zbora. V SŽ naj bi ustvaril nemogoče medsebojne odnose. Če ga nadzorni svet in vlada ne bosta razrešila, bo SKEI radikaliziral zahteve. Po Klančnikovih besedah bodo koncern SŽ po potrebi tudi razgnali. Iskali bodo tudi Umkovega botra (menda naj bi bil eden od najpomembnejših ministrov LDS).

Po končani razpravi je izvršni odbor sklenil vztrajati pri zahtevi za razrešitev Igorja Umka. Predsednik Albert Vodovnik bo to pisno zahtevo še enkrat poslal tudi vladi in nadzornemu svetu SŽ. V SKEI menijo, da Umek v enajstih mesecih nima kaj pokazati, poznajo tudi človeka,

Nov odlog

Nadzorni svet SŽ, zasedal je ta torek, se je zahteval, naj razpravlja o uspešnosti in zamenjavi Igorja Umka, izognil. Postavljanje in odstavljanje takšnih direktorjev naj ne bi bilo v njegovi pristojnosti, glavno besedo naj bi imela politika. SKEI bo torej moral še čakati. Kako dolgo, je odvisno zlasti od njegove resnične moči.

Letna konferenca Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije

V ospredju še naprej socialna varnost in ohranitev delovnih mest

V izobraževalnem centru v Pekrah pri Mariboru so se konec prejšnjega tedna na letni seji sestali člani konference Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije. Sprejeli so poročilo o delu sindikata v lanskem letu ter operativni program dela za letošnje leto. V razpravi so se dotaknili zlasti položaja svojih članov v trboveljskem rudniku in Nafti iz Lendave. Govorili so tudi o širjenju sindikata, s čimer naj bi postal močnejši.

Poročilo o delu v preteklem obdobju je predstavil **Iztok Cilenšek**. Dejal je, da sindikat energetikov dolgo časa ni imel sogovornika, saj je od volitev do konstituiranja vlade in normalnega dela sekretariata za energetiko minilo skoraj pol leta. Kljub temu sta komisiji za spremljanje in izvajanje kolektivnih pogodb elektrogospodarstva

Luksemburgu in Italiji. "Kljub različnosti dejavnosti smo v našem sindikatu v kritičnih trenutkih znali strniti vrste in učinkovito zaščititi interese delavcev," je sklenil Cilenšek.

V razpravi je **Valter Vodopivec** opozoril, da v podjetjih sindikalisti praviloma spremljajo samo uresničevanje tarifnega dela kolektivne po-



in prenegotivništva uspešno opravili svoje delo, saj sta redno opozarjali na kršitve. Ko so v Nafti Lendava in RGD Trbovlje kolektivni pogodbi odpovedali, je sindikat takoj reagiral in dosel umik odpovedi. Sindikat energetikov se je z delodajalci pogajal tudi o premalo izplačanih plačah. V podjetjih, kjer pogajanja niso bila uspešna, je delavcem pomagal pri vlaganju individualnih tožb. Veliko pozornosti je sindikat delavcev v energetiki posvetil zagotavljanju socialne varnosti delavcev, še zlasti v rudnikih v zapiranju. Zato socialna varnost teh delavcev ni bila ogrožena. Njihove probleme so delodajalci razreševali s prerazporeditvami in s predčasnimi upokojitvami. **Zaradi nerazumnega zavlačevanja sanacije Nafti in izgradnje TET 3 je ta čas najbolj ogrožena socialna varnost delavcev v Lendavi in v Trbovljah.** V sindikatu delavcev v energetiki so lansko leto po Cilenškovih besedah veliko pozornosti posvetili tudi izobraževanju sindikalnih zaupnikov ter mednarodnemu sodelovanju. Tako so izjemno uspešno organizirali Evropsko konferenco PSI v Novem mestu, prav tako pa so sodelovali na mednarodnih kongresih in seminarjih v Avstraliji, na Cipru, v Parizu, Hannoveru, Kohlu,

godbje, medtem ko so do kršitev drugih določil marsikaj preveč tolerantni. Tako sindikati v podjetjih ne dajejo vedno mnenj k aktom o sistematizaciji, premalo se zavzemajo za omejevanje nadur in podobno. Takšna politika se lahko sindikatom maščuje v hujših časih, ko bo morda treba ukinjati delovna mesta, pa skladno z ustaljeno prakso sindikata ne bo nihče nič povprašal. **Darko Lekčević** je opozoril na težave, s katerimi se pri svojem delu srečujejo člani sindikata v manjših podjetjih, kjer so bolj nemočni kot v velikih sistemih. Opozoril je tudi na negotovost delavcev Nafti Lendava, ki bodo, če se sanacija podjetja ne bo začela kmalu, prisiljeni napovedati stavko.

Iztok Cilenšek je spregovoril tudi o težavah delavcev v prenegotivstvu. Dejal je, da se mora sindikat v prvi vrsti



Udeleženci konference so se zavzeli za to, da bi v vseh podjetjih na področju energetike čim prej sklenili podjetniške kolektivne pogodbe.

Franc Dolar je podelil plaketo Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije Ervinu Kosu.



zavzemati za ohranjanje delovnih mest – če ne gre drugače, tudi na račun nekoliko nižjih plač. Opozoril je tudi, da se bodo rudarji čedalje težje predčasno upokojevali, saj si država prizadeva zavezati naraščanje števila upokojujencev. Razprava o izgradnji TET 3 v Trbovljah se je po Cilenškovih besedah v zadnjem času spolitizirala, zaradi česar je socialna varnost 1500 rudarjev in 400 delavcev v elektrogospodarstvu v revirjih vedno bolj ogrožena. "Sindikati se ne vmešavamo v strokovne razprave in ne vztrajamo pri

izgradnji objekta, vztrajamo pa pri tem, naj država zagotovi socialno varnost 2000 delavcev v revirjih, kjer so gospodarske in socialne razmere že tako in tako izredno hude," je dejal Cilenšek. Opozoril je tudi, da bi nove investicije po oceni strokovnjakov stale 500 milijonov mark, opustitev proizvodnje pa 800 milijonov mark.

O nalogah v letošnjem letu je spregovoril predsednik Sindikata delavcev dejavnosti energetike **Franc Dolar**. Zavzel se je za to, da bi v podjetjih elektrogospodarstva in v družbi RGD Trbovlje do sredine letošnjega leta sprejeli podjetniške kolektivne pogodbe, prav tako pa bi morali čim prej podpisati kolektivno pogodbo naftnoplinskega gospodarstva. V zvezi s premalo izplačanimi plačami delavcem v energetiki se bo sindikat še naprej zavzemal za izvensodno poravnavo – podobno, kakor so to storili v Dravskih elektrarnah. Če pri tem ne bo uspešen, pa se bodo delavci prisiljeni zateči na delovno sodišče. **Med prednostne**

O sanaciji Nafti Lendava in izgradnji TET 3 v Trbovljah

Člani konference sindikata delavcev v energetiki so ugotovili, da zavlačevanje pri sanaciji Nafti Lendava in pri sprejemu odločitve o izgradnji TET 3 v Trbovljah ogroža socialno varnost več tisoč delavcev. Sklenili so, da se bodo za ohranitev delovnih mest in za socialno varnost delavcev borili z vsemi oblikami sindikalnega boja. V ta namen so že zahtevali sestanek s pristojnimi ministrstvi, prav tako pa nameravajo o problemih sanacije Nafti in izgradnje TET 3 sklicati tiskovno konferenco.

naloge sindikata energetikov po Dolarjevih besedah sodi tudi za vzemanje za socialno varnost delavcev in ohranjanje delovnih mest v energetiki, še zlasti v Trbovljah, v Lendavi ter v krajih, kjer zapirajo rudnike. Dolar se je zavzel tudi za oblikovanje sklada za solidarnostne pomoči. Veliko pozornosti pa nameravajo v sindikatu energetikov posvetiti tudi izobraževanju in informiranju sindikalnih zaupnikov, sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij, krepitvi notranjih odnosov in mednarodnemu sodelovanju.

V razpravi je Jure Žvan opozoril, da imajo v elektrodistribuciji težave pri pripravi podjetniških kolektivnih pogodb. Alojz Mazej je dejal, da se v podjetjih ni enostavno pogajati za delavske pravice. Alojz Istenič je povedal, da so v Savskih elektrarnah pred novim letom že podpisali podjetniško kolektivno pogodbo, v Soških in Dravskih elektrarnah pa jo bodo do poletja. Boris Jesenšek pa je opozoril na probleme, ki jih imajo slovenska podjetja s svojimi počitniškimi hišicami in drugimi kapacitetami na Hrvaškem. Zveza Svobodnih sindikatov Slovenije naj bi po njegovem mnenju zahtevala od vlade, da problem reši na meddržavni ravni. Po njegovem mnenju je nerazumno, da se slovenska vlada s hrvaško pogaja o dolgu bivše Ljubljanske banke hrvaškim varčevalcem, ob tem pa ji je vseeno, kako hrvaške oblasti ravna s slovenskimi nepremičninami na Hrvaškem. Roman Peklič je spregovoril o težavah pri zaposlovanju in drugih načinih reševanja delavcev rudnikov v zapiranju. Aleksander Marič pa je opozoril na vodilne v nekaterih podjetjih, ki si prizadevajo zmanjšati pravice delavcev. Sindikat energetikov mora vztrajati pri spoštovanju panožne kolektivne pogodbe. Opozoril je tudi na negotovost delavcev Nafta Lendava in poudaril, da delavci ne smejo biti žrtve sporov med državo in Petrolom. Zavzel se je tudi za profesionalizacijo v vodstvu sindikata delavcev v energetiki. Ervin Kos je poudaril, da si mora sindikat energetikov prizadevati, da se morajo sindikalni zaupniki in člani svetov delavcev usposobiti, da bi soupravljanje delavcev v podjetjih čim prej zaživel. Zavzel se je tudi za širitev sindikata delavcev v energetiki, če je to mogoče (morda v povezavi s sindikatom delavcev v komunali), saj bi bili tako vsi skupaj še močnejši. Plaketo Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije sta prejela Branko Rakidžija, predsednik odbora energetike pri mednarodni organizaciji PSI, in Ervin Kos, podpredsednik konference dejavnosti elektrogospodarstva in predsednik sindikata v Dravskih elektrarnah. Pisna priznanja pa so podelili Janu Villemu Goudrianu, sekretarju mednarodne organizacije sindikatov PSI, Branku Rejcu, sindikalnemu zaupniku na Srednji Dravi, in Alojzu Krajcu, sindikalnemu zaupniku v obratu separacije v RTH Trbovlje. T. K.

Predlog sprememb pokojninske zakonodaje

ZSSS proti Desusu

V državnem zboru sta vložena dva zakona, ki naj bi bistveno spremenila možnosti upokojevanja in odmero pokojnine. Po predlogu poslanca Desusa Ivana Kebriča, se presežni delavci ne bodo mogli več predčasno upokojevati. Cena dokupa delovnih let za čas študija in vojaškega roka bi se bistveno povečala in uskladila z drugimi možnostmi dokupa. Kebrič predlaga tudi spremembo usklajevanja pokojnin, drugačno sestavo skupščine in kapitalskega sklada ZPIZ-a.

Ker njegovi predlogi zadevajo zlasti še aktivne zavarovance, se je nanje odzvalo tudi predsedstvo sveta ZSSS. Pristojnim organom je najprej poslalo pripombe, kasneje pa še amandmaje na predlagane spremembe.

Kebrič predlaga državnemu zboru, naj spremembe zakona sprejme po hitrem postopku. ZSSS temu predlogu nasprotuje zlasti zaradi tega, ker bi spremembe zakona spremenile položaj velikega števila državljanov.

ZSSS nasprotuje tudi predlogu, da bi aktivni zavarovanci izgubili pravica do predčasne upokojitve. Ta možnost namreč zagotavlja socialno varnost delavcem, katerih delovno razmerje je prenehalo zaradi operativnih razlogov, ker njihovega dela delodajalci trajno več ne potrebujejo. Gre za delavce z zelo dolgo pokojninsko dobo (moški vsaj 35 let, ženske vsaj 30 let) in starostjo (moški vsaj 58 let in ženske vsaj 53 let), ki so na trgu delovne sile praktično nezaposilivi. Črtanje te pravice je za ZSSS povsem neprejemljivo.

Predsedstvo ZSSS meni, da bi bilo treba najnižjo zavarovalno osnovo spremeniti za vse zavarovance, ki si zavarovalno osnovo izbirajo sami. Torej ne le za samostojne podjetnike iz 11. člena zakona (tako predlaga Kebrič), ampak tudi za lastnike podjetij in zavodov, zaposlene pri tujih delodajalcih, kmete, vrhunske športnike in vse druge prostovoljne zavarovance.

Za predsedstvo ZSSS je zelo sporen tudi predlog spremembe sestave skupščine in kapitalskega sklada ZPIZ. Po Kebričevem predlogu bi v skupščini ZPIZ, poleg devetih predstavnikov upokojencev in invalidskih upokojencev, bili še po trije predstavniki vlade, delodajalcev in delojemalcev. Tudi v skupščini kapitalskega sklada ZPIZ naj bi bila polovica članov izvoljena na

predlog upokojenskih organizacij.

Kot predlaga ZSSS, naj bi sestava skupščine ZPIZ ostala nespremenjena, torej tretjina predstavnikov upokojencev, tretjina predstavnikov reprezentativnih delodajalskih in delojemalskih organizacij ter tretjina predstavnikov vlade. ZSSS meni, da takšna sestava daje tistim, ki dajejo denar za pokojnine, možnosti ustreznega zastopanja interesov. Glede sestave organov kapitalskega sklada pa ZSSS predlaga, naj bo v njih mesto tudi za predstavnike sindikalnih in delodajalskih organizacij.

V proceduro državnega zbora je vložen še en predlog sprememb sedanjega pokojninskega zakona. Zanj je "zaslužen" Janez Kopač, poslanec LDS. Če bo njegov predlog sprejet, se bo sedanje obdobje desetih najugodnejših let, od katerih se določi pokojninska osnova, postopoma podaljšalo na 25 let. Če bi se postopen prehod začel izvajati leta 1999, bi 25-letno povprečje začelo veljati šele leta 2014. Kopač predlaga, tudi zmanjšanje razlik med najnižjo in najvišjo pokojnino. To bi dosegli z drugačnim izračunom najnižje pokojninske osnove in zmanjšanjem najvišje pokojninske osnove na 3,1-kratnik povprečne plače. Namesto sedanjega dovoljenega razmerja 1 : 4,8 bi bile najvišje pokojnine lahko le štirikrat večje od najnižjih.

Ker je v državnem zboru lahko naenkrat v obravnavi le en predlog zakona, ki zadeva isto materijo, je Kopačev predlog še na čakanju. Nedvomno pa sta tako Kebričev kot Kopačev predlog na liniji vlade, liniji bele knjige. ZSSS, upamo da tudi drugi sindikati, se jim bo odločno uprla. Če pri tem ne bo uspešna, bodo cilji bele knjige uresničeni prej, kot bo minister Tone Rop pripravil novo pokojninsko zakonodajo.

Franček Kavčič

Prednostna naloga ZSSS

Kot je na srečanju policijskega sindikata v Mariboru povedal predsednik Dušan Semolič, je bitka proti predlagani reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja prednostna naloga Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki se za skupen boj proti njej že dogovarja z drugimi sindikati v Sloveniji. Tako bo po vsej verjetnosti konec marca v Ljubljani veliko protestno zborovanje, na katerem bodo slovenski delavci povedali, kaj mislijo o predlagani reformi in ukinjanju medgeneracijske solidarnosti. T. K.

Sindikalna inšpekcija in fakulteta?

Območna organizacija Policijskega sindikata Slovenije v Mariboru je konec prejšnjega tedna pripravila tiskovno konferenco, na kateri so predstavili idejo o ustanovitvi skupne sindikalne inšpekcije in sindikalne fakultete. Predsednik območnega policijskega sindikata Vlado Marinič je pred tem pripravil pogovor o sindikalni inšpekciji in fakulteti in nanj povabil predstavnike drugih sindikatov. Vabilu sta se odzvala predsednik ZSSS Dušan Semolič in predsednik KNSS-Neodvisnosti Slavko Kmetič.

Po besedah Vlada Mariniča potrebuje Slovenija skupno sindikalno inšpekcijo, ki bi nadzorovala ravnanje delodajalskih organizacij in sindikatov pri sprejemanju in izvajanju kolektivnih pogodb. Sindikalna inšpekcija bi ugotavljala tudi kršitve delavskih pravic. Tako bi sindikati dobili organ, ki bi jih povezoval in preko katerega bi lahko enotno nastopali proti delodajalcem. Da bi sindikalne zaup-

nike usposobile za njihovo zahtevno delo, pa naj bi vse sindikalne centrale ustanovile skupno sindikalno fakulteto.

Dušan Semolič je dejal, da je pobuda policijskega sindikata o ustanovitvi sindikalne inšpekcije vredna razmisleka, saj je njen cilj okrepiti delavsko gibanje in zaščititi delavce pred šikaniranjem delodajalcev. Semolič je prav tako dejal, da je sistem usposabljanja sindikalnih zaupnikov že sedaj zelo razvejan, vendar pa znanja ni nikoli dovolj, zato je vsaka nova ideja v zvezi z usposabljanjem sindikalnih zaupnikov dobrodošla.

Slavko Kmetič pa je opozoril, da pri nas ni ravnotežja med delodajalci in delojemelci, ker so si nekateri menedžerji prisvojili preveč moči. Sindikalna inšpekcija in sindikalna fakulteta bi lahko prispevali, da bi se moč delavcev povečala.

T. K.

Predlog bele knjige o reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja vsebuje tudi poglavje o reformi invalidskega zavarovanja, ki pa v javnosti ne vzbuja posebnega zanimanja. Napaka. Predlagana reforma namreč prinaša tako delodajalcem kot delovnim invalidom pomembne spremembe. Tako prvim kot drugim se bo najbrž tožilo po starih časih. Ali pa tudi ne?

Gotovo je eno: reforma invalidskega zavarovanja bo v temeljih spremenila življenje tako invalidom kot neinvalidom. Sindikati bomo z veseljem pozdravili reformo, ki bo prav gotovo prispevala k izboljšanju varnosti in zdravja na delovnem mestu. Pomisleki pa veljajo nedodelanosti rešitev, ki opredeljujejo socialno varnost delovnih invalidov. Prav zato je decembra svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije zahteval, naj se poglavje bele knjige o pravicah delovnih invalidov napiše na novo.

Reforma invalidskega zavarovanja je tesno povezana z varnostjo in zdravjem pri delu oziroma po starem z varstvom pri delu. Reforma bo doseganje enotno pokojninsko in invalidsko zavarovanje razcepila na dve ločeni zavarovanji: pokojninsko (starostna in družinska pokojnina) in invalidsko zavarovanje (invalidska pokojnina in pravice delovnih invalidov). Obe zavarovanji pa se bosta razcepili še enkrat. Pokojninsko v dokladno in naložbeno obvezno zavarovanje v 1. in 2. stebri. Invalidsko zavarovanje pa v invalidsko zavarovanje za invalidnost zaradi vzrokov izven dela (bolezen in poškodbe izven dela) ter v invalidsko zavarovanje zaradi

Bela knjiga o reformi invalidskega zavarovanja

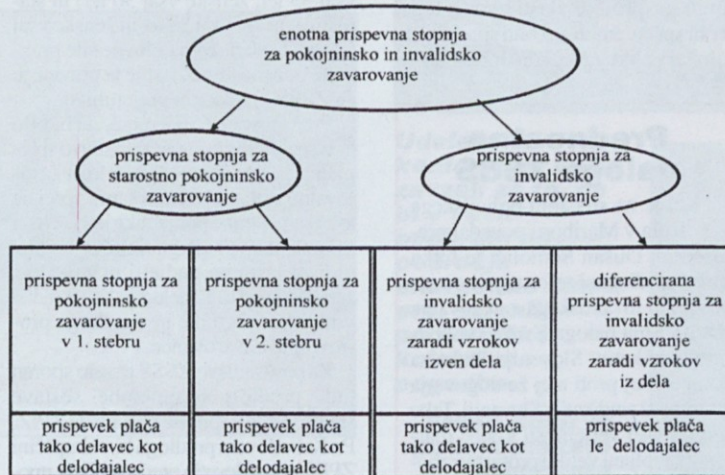
Spremembe so na boljše, pa tudi na slabše



Piše: Lučka Böhm

vzrokov, ki so povezani z delom (poklicna bolezen in poškodbe pri delu). Nekatera od teh zavarovanj bodo še vedno umeščena v Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, za druga pa bodo ustanovljene povsem nove zavarovalnice.

Slika 1: Predlagana razcepitev veljavne prispevne stopnje:



Predlog bele knjige v eni od variant predlaga celo ustanovitev posebnega sklada obveznega nezgodnega poklicnega zavarovanja, ki naj bi poleg zavarovanja invalidnosti

zaradi poklicnih bolezni in poškodb pri delu prevzel celo obvezno zdravstveno zavarovanje za poklicno bolezen in poškodbe pri delu. V tem primeru bi se učinki diferencirane prispevne stopnje seštevali!

Prispevke za novo obvezno invalidsko zavarovanje za invalidnost, ki je povezana z vzroki iz dela, bodo tako kot v Evropski uniji plačevali le delodajalci. Prispevna stopnja bo od delodajalca do delodajalca različna glede na stroške, ki jih bo zavarovanje imelo s pri delodajalcu zaposlenimi delavci. Višja invalidizacija in obolenje delavcev - višja prispevna

te ureditve so lahko za slovenske delavce samo ugodni!

Delovni invalidi, ki bodo to postali zaradi poklicne bolezni in poškodb pri delu, bodo po reformi v bistveno ugodnejšem položaju od delovnih invalidov, katerih invalidnost bo posledica bolezni ali poškodb izven dela. Njihovo delovno razmerje bo varovano, delodajalec pa bo lahko odpustil delovnega invalida, čigar invalidnost formalno ne bo povezana z delom.

VZROKI ZA NASTANEK INVALIDNOSTI v letu 1996:

Struktura v odstotkih:	
bolezni	90,5 %
poškodbe izven dela	5,3 %
poškodbe pri delu	3 %
poklicne bolezni	1,1 %

(Vir: predlog bele knjige o reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja)

Dobrih 90 odstotkov delovnih invalidov je takšnih, da jim po reformi grozi možnost izgube delovnega mesta zato, ker so postali invalidi zaradi bolezni, ki ni omenjena v zastarelem in nepopolnem seznamu poklicnih bolezni. Bela knjiga žal ne sledi predlogu zakona o varnosti in zdravju pri delu, v katerem so prvič omenjene "bolezni v zvezi z delom". To so bolezni, ki jih ni na seznamu poklicnih bolezni, so pa brez dvoma posledica delovnih razmer, v katerih delavec dela (strupene nevarne snovi, prisiljena drža pri delu itd).

Prihodnjič: Kvotni sistem in odpušcanje delovnih invalidov

Ali bo treba s silo braniti človekove pravice?

Med temeljne človekove pravice vsekakor spadajo pravica do dela, do stavke in do plačila za opravljeno delo. To očitno ni jasno premnogim slovenskim kvazi menedžerjem, in ravnajo, kakor jim že pade na pamet. Pri tem jim ni prav nič nerodno najemati parafastičnih skupin, imenovanih varnostne agencije, in na svojevtrsten način o svojem prav prepričevati delavce, kot se je zgodilo v Labodovem obratu na Ptuj. Pri tem niti ni pomembno, ali bi morebiti formalno direktorica imela celo prav (pa nima, saj gre za temeljno vprašanje sposobnosti komuniciranja z zaposlenimi in izpolnjevanja sprejetih obveznosti). Za opravljeno delo je treba zaposlenim izplačati zaslužen plačilo ali pa oditi. očitno je GZS

podpisala kolektivno pogodbo s figo v žepu - računajoč, kot kaže, tudi na podporo goril. Mimogrede me zanima, ali bodo tudi gorile morale toliko časa čakati na plačilo?

Ker se naši novopečeni "delodajalci" - ki so vse bolj delojemalci, ker so ga že mnogim vzeli - vse preradi zatekajo po pomoč raznih novopečenih podjetnikov na področju varnosti (katero število že presega število uniformiranih policistov), se je treba resno vprašati, ali - če že država na tem področju ne ukrene nič pametnega - na bi bila potrebna sindikalna varnostna organizacija po zgledu nekdanjih PAC za zaščito stavekajočih delavcev. Jasno, da bi ministrstvo za pravosodje in za notranje zadeve v takem pri-

meru takoj reagiralo. Da pa razni sumljivi tipi zlahka dobivajo zelo široka pooblastila, s katerimi se kako posegajo na področje človekovih pravic, pa očitno v naši državi oblastnikov nič kaj dosti ne moti. Pravijo, da je najmanj eden med temi podjetniki odsedel več let v zaporu zaradi različnih kaznivih dejanj, danes pa je lastnik velike varnostne agencije. Seveda pa ne gre pozabiti, da tudi ti podjetniki mnogokrat grobo kršijo pravice pri njih zaposlenih - predvsem tistih pravih varnostnikov in ne goril za posebne naloge.

Nasilje nad delavci v novodobnem kapitalizmu pri nas se sicer ne pojavlja prvič, vendar pa je dogodek na Ptuj kaplja čez rog. In tega sindikati ne smejo kar tako požreti, sicer se

sploh nimajo več pravice tako imenovati.

Očitno je treba nespoštovanje kolektivne pogodbe zakonsko sankcionirati, terjatve zaposlenih pa izterjati tudi z rubežem, če je potrebno. Prav tako pa je treba tudi omejiti pravico do nošenja orožja. Ni vse zlato, kar pride z Zahoda. Še najmanj pa so to razne varnostne agencije in predvsem pojav goril. Država je dolžna zagotoviti varnost vsakomur v razumljivih mejah, ne glede na bogastvo!

In ko se bomo drugi hvalili pred Svetom Evrope o visoki ravni zaščite človekovih pravic, upam, da ne bo nihče pomahal z zaščito pravic gospe direktorice s Ptuja in "njenimi" varnostniki!

Tugomer Kušlan

„Čedalje bolj nerad uporabljam izraz 'program zniževanja bolniških', raje rečem 'proces povečevanja prisotnosti zaposlenih na delu z dvigovanjem motivacije', nam je na začetku pogovora dejal dr. Andrej Kožar, samostojni podjetnik, ki je odkril poslovno nišo v svetovanju podjetjem, kako približati obseg bolniške odsotnosti evropski ravni. „Bolniška je posledica stanja, odnosov v podjetju. Zato v podjetjih največ govorim o tem, kako motivirati zaposlene za delo. Pripovedujem o tipu vodenja, prepričujem vodstvo, da je treba graditi na znanju in pripadnosti zaposlenih. Da je

pravi, da je kvečjemu kake tri odstotke bolniških odsotnosti v Sloveniji mogoče pripisati tem namenom. Nekaj bolniških povzroči tudi zdravniki, ki iz Kožarju nerazumljivih vzrokov ščitijo kakega delavca. Meni, da je kakih trideset odstotkov staleža mogoče pripisati resničnim boleznim, trideset do štirideset, morda celo več, pa tako imenovanemu begu v bolniško pred neurejenimi razmerami v podjetjih.

„Bolniške odsotnosti je mogoče zmanjšati tudi s pomočjo njihove analize in sodelovanjem z zdravniki, natančnim upoštevanjem predpisov o varnosti pri delu in z uporabo zakonskih določil v primeru kršitev,« pravi Andrej Kožar. »Morda temu vidiku sam posvečam premalo pozornosti. Nekateri zdravniki bolniške pišejo povsem nekritično. Naj omenim dva primera: v prvem so v nekem podjetju z analizo bolniških odkrili skupino sodelavcev,

zmore in kaj hoče. Znanja, kako priti do teh podatkov in kako komunicirati z zaposlenimi, srednjemu in nižjemu vodstvenemu kadru primanjkuje. V zadnjih letih je pri nas dobro steklo izobraževanje menedžerjev, medtem ko se srednji in nižji vodstveni kadri izobražujejo mnogo manj, delavci pa komajda kaj.«

Najboljše so spodbude

Kožar je potem nanizal primere iz svoje prakse. Kjer koli so se lotili izobraževanja vodstvenega kadra in zaposlenih, so dosegli lepe rezultate. Delavci so postali soodgovorni tvorci v proizvodnem in poslovnem procesu, delo je postalo bolj zanimivo, ljudje so začeli na delo hoditi z veseljem in ponosom. Če je delo po svoji naravi nezanimivo, ga je treba napraviti zanimivega, smiselnega.

Pravi odgovor: dvig motivacije za delo

Dr. Andrej Kožar, psihoterapevt in industrijski psiholog, o svojem programu za zmanjševanje bolniške odsotnosti

treba delo napraviti zanimivo, da je treba izboljšati odnose, sicer bodo delavci 'bežali' v bolniško. Skratka, sem privrženec mehke metode zmanjševanja bolniške odsotnosti v podjetjih, čeprav se da zmanjšati hitreje s tršimi prijemi. Vendar ti rezultati ponavadi ne trajajo dolgo, ko opustite program, se stalež hitro poveča.»

Andrej Kožar je specialist klinične psihologije (psihoterapevt) in diplomirani psiholog industrijske smeri, v času, ko je bil zaposlen v Revozu, pa je, kot pravi, študiral precej menedžmenta. Preden se je pred dvema letoma odločil za samostojno podjetništvo, v katerem se ukvarja s procesi motivacije zaposlenih in zmanjševanja bolniških, je bil zaposlen v več podjetjih. Ob tem se redno ukvarja s pooperativno psihoterapijo kardiovaskularnih bolnikov.

Program zmanjševanja bolniških vodi v več podjetjih. Programi so dveletni, temeljijo na odkritju vzrokov za "visok stalež bolniške" in na uvajanju spodbud in pozitivnih medsebojnih odnosov. V nekaterih podjetjih, kjer vodstvo ni sprejelo njegove mehke metode, ni želel sodelovati. Žal je menedžerjev, ki pri-segajo na trše, na kaznovanju sloneče ukrepe, po Kožarjevih besedah v Sloveniji še veliko.

Polovica bolniških gre na rovaš neurejenih razmer

No, tudi v Kožarjevi mehki metodi ni zatiskanja oči pred očitnimi izkoriščanji bolniških za kako pridobitno dejavnost. Vendar

ki so obolevali istočasno. Odkrili so, da so ti sodelavci med bolniško 'na fuš' zidali. V drugem podjetju je neka ženska tri leta jemala bolniško izmenoma za nego otroka in zase. Ko jo je vodstvo 'prijelo', je čudežno ozdravela, za otroka pa našla varstvo."

Veliko poškodb pri delu in bolniških odsotnosti nastaja zaradi neupoštevanja predpisov o varstvu pri delu. Kožar rad omenja podjetje, kjer je bilo veliko površnosti pri rabi zaščitnih sredstev. Novi lastniki pa so poskrbeli, da so bila na voljo najboljša zaščitna sredstva, od zaposlenih zahtevali, da jih uporabljajo, in jasno povedali, da bodo zanemarjanje varstvenih ukrepov šteli za kršitev delovne dolžnosti. Red je bil vzpostavljen čez noč.

»V naših tovarnah o takih vprašanjih preveč razpravljajo, namesto da bi postavili jasna merila in zahteve,« meni Andrej Kožar.

Na katerih točkah sloni Kožarjev program?

„Najprej mora vodstvo dojeti bistvene probleme obsega bolniških v podjetju. Ne glede na to, ali se dogovorimo za izvedbo programa ali ne, vodstvo najprej opozorim na to in mu pojasnim, da so bolniške posledice nekega stanja in da se je treba najprej ukvarjati z vsem drugim, z bolniškimi samimi pa nazadnje. Ko vodstvo sprejme takšno mnenje, se lotimo izvedbe programa zmanjševanja bolniških odsotnosti. Glavni del programa obsega izobraževanje srednjega in nižjega vodstvenega kadra, od vodje oddelka do vodje izmene in vodje skupine. V nekdanjem sistemu se je ta kader ukvarjal pretežno z organizacijo posla, čeprav bi vsaj pol svojega delovnega časa moral posvetiti zaposlenim. Vodja mora spoznati, kaj delavec zna, kaj



Dr. Andrej Kožar: Čas je, da v podjetjih začnejo skrbeti za zaposlene tako, kot skrbijo za stroje.

V nekem podjetju imajo delavci v oddelku celo to svobodo, da si sami izbirajo, kaj bodo delali, sami ocenjujejo kakovost svojega dela (v okviru oddelka), vzroke za škart itd. Tako delo je zanimivo in ljudje ga radi opravljajo. Bolniške odsotnosti je v takih primerih manj.

Zaposlene je mogoče tudi spodbujati z raznimi nagradami, da manj odhajajo v bolniško – če se da, le takrat, ko res morajo. Nagrade naj ne bi bile denarne. V nekem podjetju so se odločili, da bodo prodali stare zaloge izdelkov, izkupiček pa uporabili za to, da bi zaposlenim omogočili v večji meri obiskovati zdravilišče. Drugod dajejo delavcem, ki so zelo malo v bolniški, nagradne dopuste ali brezplačne obiske zdravilišča itd. Skratka, metod in spodbud je veliko, tudi rezultati so ponavadi dobri, le časa zanje si mora vodstvo podjetja vzeti.

»Zelo važen je način komuniciranja med vodji in zaposlenimi in temu posvečam v tovarnah veliko časa. Zaposlenim je treba dati možnost soodločanja. Človek ni robot, želi si odgovornosti. Ljudje morajo biti zelo dobro obveščeni o dogajanju v podjetju, to jim daje občutek pripadnosti. Pripadnost pa je važen temelj kakovosti dela in prizadevnosti. Zame je zelo pomemben program šport, skrb za zdravje, rekreacija, oddih. Ko v podjetjih pripovedujem o tem, marsikje pravijo, saj to smo pa nekoč že imeli. Žal so opustili, čas pa je, da začeno v podjetjih za zaposlene skrbeti tako, kot skrbijo za stroje in naprave.

S. J.



Vprašanje kot odmev...

Pri jubilejnih nagradah bi bilo potrebno prehodno obdobje!

Spoštovani Gregor MIKLIČ!

Nova SKP je s spremenjenimi določili o jubilejnih nagradah prinesla vrsto dilem, nejasnosti in po moji sodbi krivičnih razlik.

V Pravni praksi št. 16/97 in 19/97 ga. Taja Plešnik opozarja, da prehodna določila v SKP o jubilejnih nagradah ničesar ne govorijo in da bo v najkrajšem času potrebno o tem pridobiti stališče komisije za razlago kolektivne pogodbe.

Vaš prispevek v 4. številki letošnje Delavske enotnosti je jasen in načeloma ne pušča dilem. Žal iz članka ni razvidno, ali je takšno tudi uradno stališče komisije.

Problemi, na katere smo naleteli v naših dveh družbah, pa zastavljajo vprašanje o domišljenosti tega določila z vseh pogajalskih strani, obenem pa tudi dvom o nujnosti zgolj "matematične" razlage določil.

Navezujem se na 4. točko vašega članka:

Delavcu pri istem delodajalcu za isti jubilej pripada nagrada samo enkrat! Povsem jasno in sprejemljivo za vse, ki so jubilejno nagrado za 10 let skupne delovne dobe dobili, denimo, pred dvema, tremi leti.

Toda, naš delavec se je v družbi zaposlil spomladi l. 1988 in v avgustu istega leta po takratnih pravilih prejel nagrado za 10 let skupne delovne dobe. Letos avgusta bo izpolnil 10 let delovne dobe pri istem (zadnjem) delodajalcu, pa ne bo za to dobil ničesar! Prvič mu bo nagrada pripadala spet šele čez deset let za skupnih 20 let pri zadnjem delodajalcu. Če se vmes še enkrat pre-zaposli k drugemu delodajalcu, pa spet ne bo dobil nič.

V tridesetih letih skupne delovne dobe torej samo ena, največ dve jubilejni nagradi.

Delavec, ki ga kot primer navajate v drugem odstavku iste točke (imamo jih tudi pri nas), pa bo v svojem tridesetletnem (oz. enaintridesetletnem) delovnem obdobju prejel štiri jubilejne nagrade. Dobil jo je že za deset in dvajset let skupne delovne dobe, pripada mu za deset let pri zadnjem delodajalcu in dobil jo bo spet za dvajset let, če bo še pri nas.

Ob uveljavitvi ZZD ali že nekaj let prej smo tudi spremenili dotedanja pravila, ki so določala jubilejne nagrade za delovno dobo pri istem delodajalcu. Zakonodaja je dopustila prehodno obdobje, da smo vse take ekstreme poračunali.

Dajem pobudo in sprašujem, ali se ne bi bilo možno tudi ob tej priložnosti dogovoriti o prehodnem obdobju, ki bi omililo nastalo situacijo!

Druga dilema pa se mi poraja ob navidezni potrebi delodajalcev, da z jubilejnimi nagradami "gojijo" pripadnost firmi. Ob tem, kako težko je dobiti službo, bo pripadnost delodajalcu prej pravilo kot problem.

Uspešen podjetnik in dober šef bi svoje zveste sodelavce ob okroglih obletnicah skupnega dela moral znati sam nagraditi, ne da ga k temu prisili kolektivna pogodba! Ob tem pa je delodajalcem že uspelo doseči, da bo dodatek za celotno delovno dobo (47. člen SKP) v najkrajšem času ukinjen oziroma bo uveden dodatek na delovno dobo pri delodajalcu.

Naš tip kapitalističnega gospodarstva spodbuja nastajanje manjših, trgu prilagodljivih podjetij, ki se bodo porajala in ugašala skladno z dolžino in uspešnostjo zastavljenega projekta. Marsikdo od mladih, ki se bodo pretežno zaposlovali v njih, nikoli v svojem delovnem veku ne bo dosegel pogojev za jubilejno nagrado po sedanjih kriterijih!

Sicer pa smo "uspešno pospravili" že tudi lepo število starih, tradicionalnih podjetij, pa še jih bomo. Delavci so še kako bili privrženi svoji "kširfabriki", pa je šla mimo njih v stečaj, za marsikoga morda le leto ali dve pred njegovim delovnim jubilejem.

Jubilejna nagrada bi zato morala biti priznanje za skupno delovno dobo, za delovne izkušnje, tudi za pridobljeno funkcionalno znanje, ki smo ga navsezadnje lahko k novemu delodajalcu prinesli od drugod. Zanj pa bi bilo smiselno, da se uveljavi s splošno in panožnimi kolektivnimi pogodbami.

Prosim za vaš komentar!

Alenka Klincov,
predsednica sindikata PUV in
NIVO Celje

... in odgovor

Splošno kolektivno pogodbo za gospodarske dejavnosti bo verjetno treba dopolniti

Določbe nove splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti so očitno odprle celo vrsto vprašanj v zvezi s sklepanjem kolektivnih pogodb, njihovo veljavnostjo, njihovo medsebojno skladnostjo in podobno. Gre za vprašanja, ki bi jih in jih mora urediti novi zakon o kolektivnih pogodbah. Sedanja zakonska ureditev kolektivnih pogodb pač temelji na predpostavkah in izhodiščih, kakršne smo izoblikovali v Zvezi sindikatov Slovenije leta 1989. Čeprav ocenjujem, da so nekatere opredelitve preživele, tako po vsebini kot po stopkih, pa je vendarle potrebno poleg zakonskih določb upoštevati tudi splošna pravna pravila, ki veljajo pri kolektivnih pogajanjih in kolektivnih pogodbah.

Ne bom navajal, za kaj se zavzemam in kakšne predloge in pobude imam v zvezi s kolektivnimi pogodbami, vendar pa menim, da je v sedanjem sistemu kolektivnih pogodb in načinu njegovega izvajanja napočno zagovarjati absolutno avtonomnost vsake posamezne kolektivne po-

Sindikalna lista

(Temelj je SKP za gospodarstvo)

februar 1998

Prvi del

- 1. Dnevnice**
 - cela dnevica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti) 3.500,00
 - polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti) 1.750,00
 - znižana dnevica (od 6 do 8 ur) 1.218,00
- 2. Kilometrina** (od 5. 9. 1997 dalje) 30,75
- 3. Ločeno življenje** 59.032,00
- 4. Prenosišče** - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec
- 5. Regres za prehrano** – po SKPGD (na delovni dan) 517,00

Drugi del

- 1. Jubilejne nagrade**
 - po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)
 - za 10 let 50.532,00
 - za 20 let 75.798,00
 - za 30 let 101.064,00
- 2. Odpravnina pri upokojitvi** 295.162,00
- 3. Solidarnostne pomoči**
 - po SKPD
 - ob smrti delavca 88.549,00
 - ob smrti v ožji družini 44.274,00
- 4. Minimalna plača** 62.299,00
- 5. Zajemčena plača** 37.045,00
- 6. Regres za letni dopust** – najmanj 102.000,00

Ne glede na določilo SKPGD javni zavodi, javna podjetja in banke, ki so jih ustanovile lokalne skupnosti ali država ali so v njeni večinski lasti, izplačujejo dodatek za ločeno življenje v skladu z zakonom o višini povračil stroškov v višini 51.098 (Uradni list št. 87/97).

Strokovna služba ZSSS

godbe. V uveljavljenem sistemu kolektivnih pogodb, po katerem so določbe kolektivne pogodbe, ki je bližja delavcu, lahko ugodnejše, podrobnejše ali pa tudi drugačne od kolektivne pogodbe, ki je bolj oddaljena od delavca. To v praksi pomeni, da so lahko določbe panožne kolektivne pogodbe podrobnejše, ugodnejše in/ali drugačne od splošne kolektivne pogodbe in določbe podjetniške kolektivne pogodbe podrobnejše, ugodnejše in/ali drugačne od panožne kolektivne pogodbe. Hkrati pa smo uveljavili načelo, da za delavca velja določba kolektivne pogodbe, ki je za delavca ugodnejša.

Taka sistemska opredelitev kolektivnih pogodb seveda po vsebini ni skladna z avtonomnostjo kolektivnih pogodb. Če že zagovarjamo načelo avtonomnosti kolektivnih pogodb, zakaj potem trditev, da delavcu pripada samo dve jubilejni nagradi. Če za delavca velja splošna kolektivna pogodba (velja za vse delodajalce in za vse delavce v Sloveniji), panožna kolektivna pogodba (velja za vse delodajalce in zaposlene v panogah, za katere je sklenjena) in podjetniška kolektivna pogodba, po tem sistemu avtonomnosti kolektivnih pogodb delavcu pripadajo tri jubilejne nagrade. Lahko se vprašamo, zakaj samo jubilejne nagrade, zakaj ne tudi tri plače, trije regresji za letni dopust, tri dnevnice za isto službeno potovanje itd. Ni namreč možno zagovarjati, da avtonomnost velja samo za jubilejne nagrade, za vse druge določbe kolektivnih pogodb pa ne.

Sam vedno opozarjam na problem prepisovanja zakonskih določb v kolektivne pogodbe in določb iz ene kolektivne pogodbe v drugo. Tudi na mojo pobudo je v predlogu zakona

določba, ki ne dopušča več prepisovanja določb iz ene kolektivne pogodbe v drugo. Prav tako opozarjam na problem uveljavitve kolektivnih pogodb in njihove uporabe, saj menim, da bi tako delodajalci kot delojemalci morali imeti na razpolago določen čas, da se pripravijo na izvajanje nove kolektivne pogodbe oziroma njenih sprememb in dopolnitev.

Poseben problem so, tako imenovana prehodna obdobja. V splošni kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti smo se dogovorili o prehodnem obdobju za drugačen dodatek za delovno dobo, ki naj bi po novem upošteval le delovno dobo v podjetju, ne pa več celotne delovne dobe. Pri jubilejnih nagradah o takem prehodnem obdobju nismo razmišljali; glede na probleme, ki jih spremenjene določbe splošne kolektivne pogodbe o jubilejnih nagradah prinašajo s seboj, pa bi bilo tako prehodno obdobje potrebno. Poleg tega bi bile potrebne tudi mnogo bolj natančne določbe, ki bi uredile ta prehod. Seveda pa se je možno o takem prehodnem obdobju dogovoriti tudi v panožni in/ali podjetniški kolektivni pogodbi.

Upam, da nam bo v kratkem času uspelo postaviti na noge komisijo za razlago splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti, ki se bo morala spopasti s problemom jubilejnih nagrad. Bojim pa se, da ta komisija ne bo mogla sprejeti ustrežne razlage, ker problema, ki je nastal v zvezi z jubilejnimi nagradami verjetno ne bo mogoče rešiti z razlago, ampak s spremembami in dopolnitvami splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti.

Gregor Miklič,
član predsedstva ZSSS

kaj delajo

Sindikati komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Občine povzročajo komunalcem veliko problemov

V komunalnih podjetjih na različnih območjih v Sloveniji imajo težave zaradi neurejenih odnosov z občinami, ki so njihove ustanoviteljice; tako je v Gornji Radgoni, Celju in Krškem. Težave so tudi zaradi kadrovskih sprememb (Slovenska Bistrica) in ponekod tudi zaradi delitvene bilance (Mozirje, Cerkljica, Sl. Konjice). Zaradi neurejenih cenovnih razmerij nekaj podjetij posluje z izgubo (Trbovlje, Idrija, Nova Gorica). Posebej težko pa je tam, kjer občina z oddajo del v koncesije zmanjšuje obseg poslovanja lastnih komunalnih podjetij, ki morajo zato zmanjševati število zaposlenih (Postojna, Laško, Rogaška). Tam kjer smo o tem obveščeni, se sindikat aktivno vključuje v urejanje stanja, saj smo zainteresirani, da se problemi kar najhitreje in uspešno urejajo.

Ko smo včlanjevali v naš sindikat, so zaposleni marsikje odklonili včlanitev (nekatera stanovanjska podjetja ipd.), meneč, da pač sindikata ne potrebujejo, saj plače redno dobivajo, služba v takih organizacijah, ki so v določenem pomenu monopolne, pa ni ogrožena. V nekaterih podjetjih so zaradi tega kasneje iz sindikata izstopili (Vrhnika, Dravograd). V več podjetjih pa negodujejo, da je delitev članarine v korist sindikata dejavnosti prevelika. Navedeni primeri dokazujejo, da tudi naša dejavnost ni monopolna in delovna mesta tako niso stoddostno varna. Ponekod se že pojavljajo tehnološki presežki, govori se tudi o možnosti, da gre neka komunala v likvidacijo. Vemo tudi, da zasebni koncesionarji ne upoštevajo kolektivne pogodbe. Privatizacija, ki jo tudi iz osebnih interesov ponekod vsiljujejo občinski funkcionarji, pa sindikate izriva iz podjetij. Marsikje bodo spoznali, da jim sindikat manjka, ko bo že prepozno. V sindikatu se moramo zaradi tega strokovno okrepiti, saj nas čakajo novi izzivi.

Poseben opis zasluži primer iz Laškega, kjer se je sindikat aktivno in pravočasno vključil v reorganizacijo podjetja Komunala Laško, d. o. o. Občinski svet je namreč s koncesijo prenesel oskrbo pitne vode ter odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda na Pivovarno Laško d. d. Zaradi tega so v Komunali nastali kadrovske presežke in problemi. Komunalno podjetje bo zaradi tega verjetno pridelalo veliko izgubo in vprašljiv je njegov obstoj. S predsednikom ROS Alojzom Terbucem in sekretarjem območnega odbora Francijem Klepejem smo ob obisku v Laškem novi predsednici sindikata podjetja zagotovili vso pomoč in podporo pri prizadevanjih, da poslovanje ne bi ogrozilo socialne varnosti zaposlenih. Na naša pisna stališča se je laški župan že odzval. Dogovorili smo se, da bo pri pripravi pogodbe o prevzemu delavcev sodeloval sindikat. Skupaj z vodstvom podjetja pa bodo pripravili program reševanja presežnih delavcev; občinski svet bo problematiko komunale še posebej obravnaval. Ker

bo reševanje problema trajalo še nekaj časa, ga bomo aktivno spremljali še naprej.

Miloš Mikolič, sekretar

Zasavje

Največ priznanj inovatorjem podjetja Eti Elektroelement

Komisija za inovacije pri območni gospodarski zbornici v Trbovljah je pri pripravi nagrad za inovacije v lanskem letu pregledala 29 predlogov iz 17 podjetij. Kot je povedal predsednik komisije Marjan Pušnik, so zlato priznanje podelili Antonu Šemrovu in Miranu Dolinšku iz Etijskega Elektroelementa za inovacijo »Stikala za varovalko DO2«. Ta inovacija naj bi podjetju iz Izlake že v prvi fazi prihranila več sto tisoč mark. Zlato priznanje je prejela tudi skupina učiteljev Srednje tehnične šole Trbovlje za inovacijo »Modulna učila«.

Vidne dosežke pri inovacijah so pokazali tudi Samo Bašelj, Štefan Repovž, Stane Barlič in Zvočne Udovč iz Teve Varnosti Zagorje (izvirne rešitve na ohišjih za elektromotorje), Viktor Martinčič iz Etijskega Elektroelementa Zagorje (nova izvedba zvočnega transformatorja), Stane Pušnik in Aleš Volaj iz Steklarne Hrastnik (polirna linija), Viktor Martinčič, Franc Pikl in Darko Kos iz Etijskega Elektroelementa (visokonapetostni talilni vložki za splošno porabo).

Na slovesnosti ob podelitvi priznanj se je Miroslav Štrajhar, predsednik območne zbornice, zavzel za to, da bi inovacijska dejavnost postala sestavina razvoja slehernega podjetja. Povedal je tudi, da so v Svei iz Zagorja izdelali model »Ustvarjalnih sugestij in inovacijskih predlogov«, ki bo zaradi velikih materialnih spodbud zelo vplival na obnašanje zaposlenih.

Vsem nagrajenim inovatorjem čestitamo. Ponosni smo, da so člani Svobodnih sindikatov.

Ciril Urek



Piše: Doro Hvalica

Če vprašate mene

To je čisto navadna svinjarija. Ker pa ni lepo grdo govoriti in še manj pisati, pa tudi pota gospodova so včasih čudna in nedojemljiva, bom skušal povedati lepše.

Ko se je pisalo leto 1992 in za njim leto 1993, smo vsi zaposleni v negospodarskih dejavnostih kakšnega pol leta prejeli nižje plače, kot jih je določal nekaterim zakon in drugim kolektivna pogodba. Toda ko so v prvi polovici leta 1993 le poravnali zaostalo, so pozabili na zamudne obresti, ki jih določa Zakon o obligacijskih razmerjih.

Eden od negospodarskih sindikatov pa je svoje vztrajno zahteval, tožil in tožbo dobil. Država je takoj ponudila izvensodno poravnavo in poplačala - vse državne uslužbenke. To, da smo plačilo zamudnih obresti zahtevali vsi, se razume; še za bolj razumljivo pa se je izkazalo, da je to z zamudno uspešno le še zaposlenim v šolstvu, češ da so takrat bili plačani po zakonu. To najbrž pomeni, da je treba zakon spoštovati, kolektivnih pogodb pa ne, ali pa je treba imeti pravega ministra.

Na naše vztrajno upanje, da velja ustava in temeljne človekove pravice (ki zavračajo diskriminacijo črncev, protestantov, homoseksualcev, kolesarjev, sindikalistov in digitefonistov) tudi za zaposlene v kulturi, se je izkazalo za jalovo.

Minister gospod Pelhan nam je dejal na pogovoru, da bodo takoj izplačali zamudne obresti vsem zaposlenim v kulturi, ko dobimo tudi mi prvo pravnomočno sodbo. In smo tožili. Za vsak primer smo pripravili izbor tožečih iz vseh zvrsti kulturnih dejavnosti, da si ne bi izmislili še podrobnejše diskriminacije. Sodni mlini pa seveda meljejo počasi.

Prišel je drugi minister, gospod Dular, ki je na pomembnem pogovoru izrazil ogorčenje, da zamudnih obresti še nismo dobili, in zagotovil, da bo spoštoval voljo prejšnjega ministra, ter dejal, da bomo takoj, ko dobimo prvo pravnomočno sodbo... Sodni mlini meljejo seveda počasneje kot volilni in koalicijski.

Pa je prišel tretji minister, gospod Školč. Ta je na pogovoru zagotovil kontinuiteto oblasti, enakost pred zakonom, spoštovanje obljub in zagotovil, da bo uresničil voljo kar dveh svojih "predhodnikov in vodnikov" takoj, ko bo prva sodba... Sodni mlini pa le ne meljejo večno in zmlili so prvo sodbo v imenu ljudstva - nam v prid.

Kaj hujšega! Gospod Školč je bil za in predlagal izplačilo gospodu Ropu, ki je slabše voljo odstopil v negativno mnenje gospodu Gaspariju tako, da je prepričal gospoda Školča za izjavo, da je bil zaveden od gospodov Pelhana in Dularja. Šele gospod Rop da mu je odprl oči. Gospod Pelhan je pisno potrdil zaobljubljeno in se skliceval na gospoda Gasparija. Ko je pozitivno mnenje dal tudi gospod Podobnik in takoj za tem poslal negativno mnenje komisije, ki jo vodi, je minister prejšnjega ministrstva izjavil o pravnomočni sodbi: oh, kaj bi to!

Streznitev

Ob predlanski napovedi splošne stavke v kulturi je ena od stavkovnih zahtev bila tudi poplačilo zamudnih obresti. Priprave na stavko smo po pogajanjih prav zaradi te neizpolnjene zahteve samo prekinili.

Potem pa se bo našel kdo, ki bo ostal živ kljub temu, da bo bleknil: saj niso poskušali vseh mirnih poti za rešitev...

Če vprašate mene, je to čisto navadna svinjarija, kljub vsem lepim besedam, ki so bile izgovorjene in zapisane vmes.

Ost sprememb zakona o soupravljanju, ki jih je novembra lani predlagala Gospodarska zbornica in ki naj bi jih državni zbor sprejel po hitrem postopku, je naperjena zoper določila o sodelovanju delavcev v organih podjetij in njihovem upravljanju. Tudi v združenju svetov delavcev menijo, da bi bilo treba v teh poglavjih zakon dopolniti in ga napraviti bolj evropskega, kot že je, vendar na malo drugačen način, kot predlaga zbornica. Gospodarska zbornica namreč meni, naj bi zaposleni imeli največ tretjino predstavnikov v nadzornih svetih podjetij z več kot 500 zaposlenimi. Delavskega direktorja, oziroma po mnenju Gospodarske zbornice 'člana uprave za kadrovske in zaposlitveno področje', bi sveti delavcev lahko predlagali samo v podjetjih z več kot 2000 zaposlenimi, v manjših pa le po dogovoru z delodajalcem. Zakon zdaj določa, da naj imajo delavskega direktorja v podjetjih, kjer je več kot 500 zaposlenih.

Ni jasno, zakaj zakon določa kot pogoj za pravico imenovanja delavskega direktorja najmanj 500 zaposlenih, odgovarjajo zbornici v združenju svetov delavcev slovenskih podjetij. Ta institucija delavskega sodelovanja v upravljanju je enako smiselna tudi v manjših podjetjih in naj bi bila obvezna zlasti tam, kjer podjetja nimajo nadzornega sveta. Prav tako ne vidijo razloga, da delavskega direktorja ne bi mogli imenovati v podjetjih z individualno upravo. Treba je le upoštevati specifično in ji prilagoditi status delavskega direktorja. Navsezadnje se je smiselnost obstoja funkcije delavskega direktorja dokazala tudi v nekaterih podjetjih, ki imajo individualno upravo.

Delavski direktor zastopa interese zaposlenih

Poenostaviti bi veljalo tudi postopek imenovanja delavskega direktorja v primerih, ko pristojni organ lastnikov podjetja ne sprejme kandidata za delavskega direktorja, ki ga je predlagal svet delavcev. Če bi uveljavili rešitev združenja svetov delavcev, da 'svet delavcev v takem primeru predlaga novega kandidata ali pa zahteva, da delavskega direktorja imenuje pristojno sodišče', bi sedanji zapleteni postopek močno poenostavili.

Zakon določa, da delavski direktor zastopa in predstavlja interese zaposlenih glede socialnih in kadrovskih vprašanj v okviru splošnih pravic in obveznosti, ki pripadajo vsem članom uprave podjetja v skladu s posebnim zakonom in statutom družbe.

Gospodarska zbornica je predlagala, naj bi se to določilo iz zakona izbrisalo, črtalo, delavski direktor pa naj bi bil član uprave, pristojen za kadrovske in zaposlitve-

Delavski direktor zastopa interese zaposlenih

Zamisli Združenja svetov delavcev, kako še izboljšati zelo dober zakon o soupravljanju

Če bi delavskega direktorja opredelili smiselno enako kot ministra brez listnice v vladi, bi se izognili vsem zapletom. Glede na stališče, naj bi delavski direktor vendarle imel določene zadolžitve, združenje svetov delavcev predlaga zanj področje razvoja sistema soupravljanja in (ali) standarda zaposlenih. Nobeno od teh dveh področij ne more biti sporno glede dvojne vloge delavskega direktorja. Seveda pa bi v zakonu še naprej ostalo določeno, da delavski direktor zastopa in predstavlja interese zaposlenih.

Koliko predstavnikov zaposlenih v nadzornem svetu?

Zelo sporno je zakonsko določilo o številu predstavnikov zaposlenih v nadzornih svetih podjetij. Določa namreč, da jih ne more biti manj kot tretjina v nadzornih svetih podjetij, ki imajo do 1000 zaposlenih, in najmanj polovica v večjih podjetjih. Ponesrečeno določilo o najmanj polovici članov v velikih podjetjih sicer ni naredilo nobene škode la-

stnikom kapitala, saj ga je uspešno blokirala agencija za privatizacijo, ki ni dajala soglasij podjetjem s takim določilom. Kljub temu pa je bilo povod delodajalcem za splošen napad na zakon o soupravljanju. Vsi, tako delodajalci kot predstavniki delojemalcev, se strinjajo, da je treba ta člen spremeniti, vendar pa se mnenja o tem, kako ga spremeniti, zelo razlikujejo. Delodajalci bi dopustili največ tretjino predstavnikov svetov delavcev v podjetjih z več kot 500 zaposlenimi, če bi bilo tako določeno s statutom ali družbeno pogodbo.

V združenju svetov delavcev menijo, da bi bilo treba število predstavnikov zaposlenih v nadzornih svetih določiti s statutom ali z ustanovnim aktom podjetja. Delavci naj ne bi imeli manj kot tretjino in ne več od polovice članov nadzornega sveta, s tem da bi bilo v nadzornih svetih podjetij z več kot 1000 zaposlenimi polovica članov iz vrst zaposlenih. Takšna rešitev je tudi skladna s predlogom direktive Evropske unije o participaciji zaposlenih v evropski družbi. Da bi število predstavnikov zaposlenih v nadzornem svetu opredelili tudi z ustanovnim aktom podjetja, pa je pomembno zato, ker se s tem določilom (zdaj je govor le o statutu) širi veljavnost teh določil zakona na vse oblike podjetij. Statut je splošni akt le v delniških družbah, druga podjetja urejajo ta vprašanja z družbeno pogodbo ali drugačnim ustanovnim aktom.

Sedanji zakon je pomanjkljiv še pri nekaterih vprašanjih, na primer pri obveznosti vodstva, da obvešča svet delavcev. Pogosto zelo formalistično obveščanje, ki pa je zelo pomemben dejavnik dobrega sistema delavskega soupravljanja, je mogoče izboljšati z določilom, da je vodstvo dolžno obveščati svet delavcev v ustni obliki (ki je boljša od pisne), po potrebi in na zahtevo predsednika sveta pa tudi s pravočasno danimi gradivi.

Da bi preprečili primere, ko delodajalci zavrnitev svojega sklepa od sveta delavcev razglasijo za ničeno in jo tako enostavno ignorirajo, bi bilo treba odločitev o utemeljenosti 'veta' sveta delavcev prepustiti arbitraži.

(Konec)
S. J.

no področje. Torej ne zastopnik interesov zaposlenih, ampak lastnikov.

Združenje svetov delavcev predlaga, naj bi v zakonu določili, da je delavski direktor enakopraven član vodstva podjetja pri njegovem kolektivnem odločanju, vendar ne bi bil neposredno odgovoren za vodenje nobene od poslovnih funkcij. Lahko pa bi bil zadolžen za področje razvoja sistema delavske participacije v podjetju in (ali) za področje standarda zaposlenih. Pri sprejemanju odločitev v okviru vodstva podjetja pa bi zastopal in predstavljal interese zaposlenih.

Zakaj so spremembe potrebne?

V združenju svetov delavcev (ali po njihovem predlogu svetov zaposlenih) menijo, da zato, ker je zakonsko določilo precej nejasno in dopušča različne razlage. Teorija in praksa sta razvili dve nasprotujoči si koncepti instituta delavskega direktorja, ki temeljita prav na različnem stališču do vprašanja, ali je delavski direktor menedžer ali delavski predstavnik. Zlasti je treba odpraviti tako imenovano dvojno vlogo delavskega direktorja, ki ni ustrezna in je tudi neizvedljiva.

Delavski direktor je oblika delavskega predstavništva v upravi ali drugem organu, ki vodi poslovanje podjetja. Zato že po definiciji ne more biti menedžer za kadrovske področje, kajti izvirna funkcija menedžerjev je zastopanje interesov kapitala. Kadrovskega direktorja pa je v prvi vrsti delavski predstavnik, dolžan pa je tudi upoštevati interese drugih deležnikov organizacije, pri tem pa ni nič bolj v dvojni vlogi kot drugi člani uprave. Ti prvenstveno zastopajo interese lastnikov, upoštevati pa morajo tudi interese zaposlenih.



Stane Ravnikar, predsednik sveta delavcev podjetja Sarrio Količevo: Participacijskega sporazuma, ki smo ga pripravili, delodajalec ni podpisal. Zato moramo venomer prosjati za potrebna sredstva. Zakon o soupravljanju žal ne omogoča delodajalcem iskanja stranpoti in bližnjic.

Problem začasnega pomanjkanja dela v Johnson Controls NTU rešili s skrajšanjem delovnega časa

Ko se je v podjetju Johnson Controls NTU iz Slovenj Gradca oktobra lani iznenada zmanjšal obseg dela, niso odpustili nobenega delavca ali ga poslali domov na čakanje, pač pa so uvedli 36-urni delovni teden. Kot nam je povedal predsednik KNG v tem podjetju Vinko Permanšek, so tako na izviren način rešili problem, ki so ga doslej v večini slovenskih podjetij reševali z ugotavljanjem in odpuščanjem trajno presežnih delavcev.

„Ko se je oktobra obseg dela iznenada zmanjšal, je imelo podjetje pred seboj dve slabi možnosti: ali odpustiti določeno število delavcev ali pa skrajšati delovni čas in temu primerno znižati plače zaposlenih. Skupaj z vodstvom podjetja smo se odločili za drugo, manj bolečo varianto,“ pravi predsednik sindikata KNG v podjetju Vinko Permanšek. „Moram reči, da nam ni žal, da smo se odločili za skrajšani delovni čas. Vendar pa imamo zaradi skrajšanega delovnega časa številne probleme, saj državni organi in različni zavodi niso pripravljeni na takšno reševanje problemov pre zaposlenosti. Problemi so z obračunavanjem bolniške, dopustov in podobno. Tudi delavci so na skrajšani delovni čas reagirali različno, saj se ob njegovi uvedbi nismo mogli dogovoriti o vseh podrobnostih. Najpomembnejše pa je, da nam je uspelo ohraniti delovna mesta. Skrajšani delovni čas smo uvedli za obdobje od oktobra lani do letošnjega aprila. Upamo, da se bo v tem času ponovno povečal obseg naročil.“

Sicer pa je podjetje Johnson Controls NTU eno najuspešnejših slovenskih podjetij, v njem dela 750 delavcev. Vložke za avtomobilске sedeže iz gumirane žime in poluretanske mase, vzglavnike za avtomobilске sedeže in druge proizvode kupujejo pri njih BMW, Mercedes, Opel, Revoz in drugi proizvajalci avtomobilov.

Pred 23 leti se je v Slovenj Gradcu pojavil tuji partner, ki je začel vlagati v proizvodnjo gumirane žime in predelavo poliuretana. Proti koncu osemdesetih let je bil že 60-odstotni lastnik te proizvodnje. Ko se je v Evropi pojavil ameriški sistem Johnson Controls, je odkupil tudi delež NAVE v slovenjegraški tovarni. Tako je nastalo mešano podjetje Johnson Controls NTU. Leta 1997 so privatizirali tudi družbeno premoženje podjetja, ki je bilo ocenjeno na 40 odstotkov celotne vrednosti podjetja. Delavci in menedžerji so postali 58-odstotni lastniki tega dela podjetja.

Na vprašanje, kakšne so plače, je Permanšek povedal: „So za osem odstotkov višje, kot določa kolektivna pogodba, vendar malce pod republiškim povprečjem. Plače prejemo redno. Takoj pa moram povedati, da imamo zaradi skrajšanega

delovnega časa za 8 do 10 odstotkov nižje plače, kot bi jih imeli sicer. Skrajšani delovni čas dolgoročno torej ne more biti rešitev za podjetje. V to kisllo jabolko smo zagrizli, ker upamo, da bomo v šestih mesecih ponovno pridobili toliko naročil, da bomo imeli dovolj dela za polni delovni čas. Skrajšani delovni čas je torej rešitev samo za krajše časovno obdobje,“ pojasnjuje Permanšek.

„Problem je tudi v tem, da je večina zaposlenih razporejena v prve tri tarifne razrede. Delavec v proizvodnji gumirane žime zasluži povprečno 80.000 do 85.000 tolarjev neto, šivilje pa prejema od 70.000 do 75.000 tolarjev.“

Kako pa je s spoštovanjem drugih delavskih pravic? „Moram reči, da tuji lastnik dosledno spoštuje naše zakone in kolektivne pogodbe. Tako smo denimo lani dobili



Vinko Permanšek

bruto 127.000 tolarjev regresa. Regres za prehrano dobivamo po stari sindikalni listi. Za prehrano prejemo 12.774 tolarjev mesečno. Lani smo ob koncu leta dobili tudi posebno nagrado v višini 45.000 tolarjev bruto. Glede na to, da so pogoji dela težki, podjetje vsakega delavcu, ko dopolni 25 let delovne dobe, plača 10-dnevno preventivno zdravljenje v Termah Lendava. Sicer pa imamo tudi počitniške zmogljivosti na Kopah, kjer lahko zaposleni po dokaj ugodnih cenah letujejo.“

Sadjarstvu in drevesničarstvu Goričko preti stečaj

Kmetijska zadruga Panonka iz Murške Sobotne se je lani preoblikovala v sedem samostojnih zadrug in tri družbe z omejeno odgovornostjo. Vodstvo Panonke, ki je bilo gluho za vsa pravočasna in tehtna opozorila sindikatov, je v nove zadruge in družbe prerazporedilo samo delavce, medtem ko si nove pravne osebe premoženja in dolgov še niso uspele razdeliti. Zaradi tega je Goričko Sadjarstvo in drevesničarstvo d. o. o. že zabredlo v domala nepremostljive težave.

Sadjarstvo in drevesničarstvo podjetja Goričko, ki gospodari z 60 hektari sadovnjakov, se je znašlo v zares kritičnem položaju. V podjetje, ki razpolaga samo z ustanovitvenim kapitalom 1,5 milijona tolarjev, so prerazporedili 24 delavcev, medtem ko so vsi objekti in stroji skupaj z intenzivnimi nasadi sadovnjakov ostali v lasti Panonke, kjer sta poleg direktorja zaposlena samo še dva delavca. Ker podjetje Goričko nima dovolj obratnih sredstev niti za normalno pridelavo sadja, dobivajo delavci plače in druge prejemke zelo neredno.

Pred nedavnim je Sindikat kmetijstva in živilske industrije v podjetju Goričko, ki ga vodi Dušan Baler, sklical sestanek vseh zaposlenih, na katerega so povabili tudi vodstvo podjetja in kmetijske zadruge Panonka ter sekre-

kakšne ugodnosti pa delavcem ponuja sindikat? „Organizirano imamo blagajno vzajemne pomoči. Delavec lahko dobi 50.000 tolarjev kredita. Preko sindikata so delavci tudi nezgodno zavarovani. Naši člani lahko dobijo tudi kredit prek delavske hranilnice,“ pojasnjuje Vinko Permanšek. „Trenutno je v podjetju v sindikat KNG včlanjenih 648 delavcev, 86,5 odstotka vseh zaposlenih. V vsakem obratu in v vsaki izmeni ima sindikat sindikalnega zaupnika, ki skupaj sestavljajo 25-članski izvršni odbor. Ker se zaradi narave dela vseh 25 članov ne more zelo pogosto sestajati, smo izvolili šestčlansko predsedstvo sindikata, ki se sestaja bolj pogosto.“

V podjetju Johnson Controls NTU deluje tudi svet delavcev. „Sindikat in svet delavcev imata sklenjen sporazum o medsebojnem sodelovanju. S sporazumom smo si delo razdelili tako, da vsak delavec natanko ve, kdo je za kaj pristojen. Sicer pa so v svetu delavcev tudi štirje člani našega izvršnega odbora. Zato je sodelovanje sveta delavcev in sindikata zelo dobro in uspešno. Sindikat ima tudi korektno odnose z vodstvom podjetja,“ pravi Vinko Permanšek.

Tomaž Kšela

natanko vedel kdo pije in kdo plača. Zato se sedaj nove zadruge in družbe ne morejo dogovoriti za delitev premoženja in dolgov novite zadruge.

Predsednik Sindikata kmetijstva in živilske industrije v kmetijski zadrugi Panonka **Štefan Makoter** je prisotne spomnil, da je sindikat upravljalce in vodstvo Panonke pravočasno opozarjal na težave. Zato je povprašal, ali bo kdo za nastale razmere odgovarjal. Danes je v težavah sadjarstvo in drevesničarstvo na Goričkem, kdo bo na vrsti naslednji?

Sekretar območne organizacije ZSSS Janez Kova je predlagal, naj delavce razporedijo nazaj v kmetijsko zadrugo Panonka. Ker ob njihovi prerazporeditvi v podjetje Goričko niso razdelili tudi premoženja enovite zadruge, je bila namreč njihova prerazporeditev nelegitimska. Kmetijska zadruga Panonka, ki ima dovolj kapitala za odpravnine, pa lahko delavce opredeli kot trajno presežne. Če bo šla Panonka v stečaj, bodo delavci imeli vsaj možnost poplačila svojih terjatev iz stečajne mase. Te možnosti v primeru stečaja podjetja Goričko ne bi imeli, saj nima premoženja.

Delavci so Kovačev predlog sprejeli. Če jih ne bodo prerazporedili nazaj v Panonko, bodo na delovnem sodišču delodajalca tožili zaradi neupravičene prerazporeditve v drugo podjetje.

Kakor kaže je družba Goričko obsojena na stečaj. Sedanjim delavcem naj bi zagotovili socialno varnost tako, da bi jim ponudili v najem sadovnjake.

T. K.



Dušan Baler: KZ Panonka je delavce premestila v družbo Goričko, premoženja pa ni prenesla na novo družbo.

II. zimske igre sindikata KNG Slovenije KOPE 98

Območni odbor sindikata KNG za Koroško je prejšnjo soboto uspešno organiziral 2. zimske igre sindikata KNG. K uspehu je pripomoglo tudi lepo vreme in razpoloženi tekmovalci



Prve tri ekipe so prejele lepe kristalne pokale, izdelane v Steklarni Rogaška Slatina.

Na Kopah so spet prevladovali domačini

Druge zimske igre je vodilo častno predsedstvo v sestavi: Dušan Grabnar - direktor družbe JC-NTU Slovenj Gradec, Stjepan Peretin - direktor družbe Uteksol Slovenj Gradec, Niko Pečarič - direktor družbe Triso Plastika Pameče, Janez Justin - predsednik sindikata KNG Slovenije in Vinko Permanšek - pred-

ske. Za ekipno uvrstitev se se upoštevali rezultati vseh udeležencev v vseh kategorijah.

Najboljši v posameznih kategorijah in ekipno so bili:

A – do 25 let – ženske: 1. Nataša Permanšek, JC-NTU Slovenj Gradec, 2. Ro-

Košir, Termo Škofja Loka, 2. Gelca Krašek, Juteks&Emteks Žalec, 3. Ana Gliha, Krka Novo mesto; **moški:** 1. Zoran Simič, JC-NTU Slovenj Gradec, 2. Leopold Jere, Steklarna Hrastnik, 3. Roman Poljanšek, KIK Kamnik.

D – nad 45 let – ženske: 1. Milena Ravbar, Krka Novo Mesto, 2. Marinka

346,19 točk, 11. TIM Laško 344,97 točk, 12. Kolpa Metlika 235,60 točk

Uvrščenih je bilo 20 ekip.

Prvi trije tekmovalci v vseh kategorijah so prejeli medalje in diplome, praktične nagrade pa so prejeli tekmovalci, uvrščeni do petega mesta.

Praktične nagrade so prispevala podjetja, od koder so bili tekmovalci, ter Nova Oprema Slovenj Gradec in Tovarna akumulatorjev Mežica. Poleg omenjenih tekmovalcev so nagrade prejeli še:

- najstarejši tekmovalac – fotelj (darilo Nove Opreme Slovenj Gradec),
- najhitrejša tekmovalka – tuš kabino,
- najhitrejši tekmovalac – pomivalno korito (oboje darilo Kolpa Metlika),

- najstarejša tekmovalka – komplet usnjenih blazin za stole (darilo JC-NTU Slovenj Gradec),

- najpočasnejša tekmovalka – akumulator (darilo Tovarne akumulatorjev Mežica).

Vsi udeleženci iger so prejeli tudi kape – spominsko darilo sindikata KNG. Po



Takole zagrizeno so startali skoraj vsi!

sednik Območnega odbora sindikata KNG za Koroško. Seveda pa je večji del posla opravil organizacijski odbor pod vodstvom Vinka Permanška. Vodja tekmovalstva je bil Barl Marjan, sekretar Območne organizacije ZSSS za Koroško.

Tekmovanje na progi Kaštnik je izvedel Smučarski klub Vuzenica. Start je bil na višini 1430 m, cilj na višini 1180 m, višinska razlika 250 m. Tekmovanja se je udeležilo 195 tekmovalcev, vseh udeležencev pa je bilo prek 240. Tekmovalci so bili razvrščeni v štiri starostne skupine za moške in štiri starostne skupine za žen-

mana Stržinar, Termo Škofja Loka, 3. Martina Kasenc, Helios Domžale; **moški:** 1. Gorazd Podrekar, Termo Škofja Loka, 2. Tomaž, Permanšek JC-NTU Slovenj Gradec, 3. Peter Melanšek, JC-NTU Slovenj Gradec.

B – od 26 do 35 let – ženske: 1. Jasmina Pintar, JC-NTU Slovenj Gradec, 2. Alenka Zupan, Helios Domžale, 3. Urška Sizej, Juteks&Emteks Žalec; **moški:** 1. Janez Košir, Termo Škofja Loka, 2. Matjaž, Senica TKI Hrastnik, 3. Tomaž Kramberger, Sanform Ruše.

C – od 36 do 45 let – ženske: 1. Zdenka



Udeleženci so se zbrali pred staro dobro "Partizanko".

Tretjak, JC-NTU Slovenj Gradec, 3. Amalija Vrhovec, Belline Kozmetika Ljubljana; **moški:** 1. Andrej Valenčič, Sava Kranj, 2. Tone Kos, Termo Škofja Loka, 3. Vinko Permanšek, JC-NTU Slovenj Gradec.

Vrstni red ekip:

1. JC-NTU Slovenj Gradec 1233,98 točk, 2. Juteks&Emteks Žalec 980,06 točk, 3. Krka Novo mesto 971,82 točk, 4. Termo Škofja Loka 726,94 točk, 5. Sava Kranj 629,58 točk, 6. TKI Hrastnik 513,22 točk, 7. Steklarna Hrastnik 511,15 točk, 8. Sanform Ruše 428,67 točk, 9. Helios Domžale 359,84 točk, 10. KIK Kamnik

zaključku uradnega dela je bilo družabno srečanje, ki se je ob prijetni glasbi in plesu nadaljevalo pozno v noč.

Za uspešno izvedeno igranje se zahvaljujemo organizacijskemu odboru in častnemu predsedstvu. Posebna zahvala pa gre pobudnikom in glavnima organizatorjema Vinku Permanšku in Marjanu Barlu. Za praktične nagrade se zahvaljujemo vsem podjetjem, ki so prispevala svoje izdelke.

Prihodnje zimske igre bodo na Gorenjskem.

Franjo Krtnik,
sekretar sindikata KNG
Foto: S. B.



Po tekmovalstvu je imel besedo glavno besedo Janez Justin, predsednik KNG.



Besedo je dobil tudi glavni organizator in uspešen tekmovalac Vinko Permanšek.



Takole je kakšna tretjina prijavljenih čakala na popravilo gondole. Slikali smo jih, ker smo čakali tudi mi. Čeprav so nekateri špekulirali o izklopu elektrike, se je kasneje izkazalo, da je »zaštekala« le ena sama tenka žica.



Naš zunanji sodelavec Hinko Jerčič je tekmovalce med našim čakanjem »spravil v aparat«.

4. državno prvenstvo SKEI v veleslalomu in smučarskih tekih

Kljub velikim težavam – veselje zmagovalcev

Za že 4. državno prvenstvo SKEI v veleslalomu in teku na smučeh, bilo je na Golteh, se je prijavilo rekordnih 400 udeležencev. Marljivim organizatorjem je del naporov pokvarilo vreme, saj je tenko snežno odejo (uradno naj bi je bilo za pol metra) dodobra zmehčalo, za povrh pa je za tri ure prenehala voziti tudi gondola. Tako se je tekma, začela se je ob deseti uri, končala šele ob petnajsti. Zaradi tega so kasnili tudi rezultati.

Kljub vsem tem težavam so organizatorji tekmovanje srečno pripeljali do konca. Po zaslugi glavnega sponzorja in drugih pokroviteljev so uspešnim in zaslužnim tekmovalcem podelili veliko praktičnih nagrad. Na prizorišče zaključne slovesnosti so pripeljali hladilnik, pralni stroj in štedilnik, vse z etiketo Gorenja.

F. K. in H. J., foto S. B.

S prejemniki kolajn in nagrad pozirajo (spredaj od leve proti desni) Albert Vodovnik, Jože Stanič (generalni direktor Gorenja d. d.), Branko Amon (predsednik SKEI Gorenja in glavni organizator) in Dušan Semolič.



Pri izračunavanju in objavi rezultatov je imel veliko dela zlasti Branko Amon (v sredini).



Uradne razglasitve rezultatov, bila je v izteku fis proge na Golteh, se je udeležila večina od skoraj 400 nastopajočih.

Rezultati: Veleslalom

Ženske A: 1. Mateja Frelih (Gorenjska), 2. Mojca Starič (Dolenjska), 3. Vesna Perkovič (Podravje); **Ženske B:** 1. Marjana Zgaga (Gorenjska), 2. Andreja Petrovič (Koroška), 3. Irena Šmigovec (Velenje).

Moški A: 1. Andrej kovač (Koroška), 2. Igor Šmigoc (Velenje), 3. Roman Kac (Velenje); **Moški B:** Hinko Pepevnik (Koroška), 2. Izidor Pintar (Gorenjska), 3. Bogdan Pogačnik (Koroška); **Moški C:** 1. Jože Ogrinc (Zasavje), 2. Boris Jensterle (Gorenjska), 3. Janez Frelih (Gorenjska); **Moški D:** 1. Srečko Forte (Zasavje), 2. Zvonko Tašker (Podravje), 3. Vili Santner (Koroška); **Moški E:** 1. Igor Kos (Zasavje), 2. Teobald Zorko (Velenje), 3. Jože Napotnik (Koroška).

Smučarski teki

Ženske A: 1. Eva Lipičnik (Velenje).

Moški A: 1. Milan Bogataj (Koroška), 2. Valter Tomšič (Ljubljana), 3. Srečko Škorc (Koroška); **Moški B:** 1. Brane Škoflek (Ljubljana), 2. Milan Svetelj (Ljubljana), 3. Milan Županc (Velenje); **Moški C:** 1. Mirko Kranjčar (Koroška), 2. Henrik Jerčič (Velenje), 3. Miroslav Puš (Velenje).

Ekipno (veleslalom + teki)

1. Območna organizacija SKEI Velenja, 2. Območna organizacija SKEI Koroške, 3. Območna organizacija SKEI Ljubljane, 4. Območna organizacija SKEI Gorenjske, 5. Območna organizacija SKEI Podravja, 6. Območna organizacija SKEI Dolenjske

Ker je državno prvenstvo bilo na valentinovo, je Jožetu Staniču pripadla pravica, da je prejemnice kolajn tudi »popoljubčkal«. Na fotografiji (od leve proti desni, vendar brez Jožeta): Petra Korenjak, Mojca Starič, Mateja Frelih, Vesna Perkovič in Bernarda Osojnik.



turistična
agencija**ATRIS****BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA****STALNO BORZNO SPOROČILO**

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Pišite nam ali telefonirajte na 061/131-00-33, int. 384, 385, 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 16 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

BOHINJSKO JEZERO: – dve alpski počitniški hišici za po 6 oseb – kuhinja, kmečka dnevna soba, 3 spalnice, kopalnica – 100 m od jezera – cena 90 DEM na dan, vikend (od petka do nedelje) 190 DEM, upokojeanci imajo 10-% popust

BOHINJSKA BISTRICA: – počitniški dom, tri-posteljne sobe, polpenzion 3.600 SIT

POKLJUKA: – počitniški dom MK, dve in štiriposteljni apartmaji, cena 68 oz. 86 DEM dnevno. **PONUDBO PRIPOROČAMO ZLASTI TEKAČEM NA SMUČEH!**

– brunarica MK, dva povezana apartmaja za skupno 8 oseb. Cena za najem celotne brunarice je 135 DEM dnevno

PLANICA: – počitniški dom – sobe, etažni TWC, polpenzion 37 DEM dnevno

KANIN: – petposteljni apartmaji, 64 DEM na dan

KRVAVEC: – štiriposteljni apartmaji z opremljeno kuhinjo, kopalnico in WC, cena 59 DEM na dan + turistična taksa, ki jo poravnate ob prihodu, termini po dogovoru

ROGLA: – apartmajska hiša, apartmaji za 4 do 6 oseb, manjši za 2 do 4 osebe, cena od 85 do 120 DEM, odvisno od sezone in velikosti. Kmečki dvorec je neposredno na smučipču.

BARBARIGA: – enosobno stanovanje za 4 osebe, 45 DEM dnevno

RAB: – ponudba za upokojece – vsako soboto avtobusni prevoz, 7 polnih penzionov, hotel

AVSTRIJA – BAD-KLEINKIRCHEIM: – apartmaji za 4 osebe, cena 9.330 ATS, za 6 oseb pa 11.860 ATS

ITALIJA: – FALCADE: apartmaji za 4 osebe po 10. januarju, cena 683.00 ITL

B. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje po domačih krajih ali v tujino. Možnost plačila v 3 obrokih.

Sindikalni izlet v POSOČJE: – Kobarid, kosilo na rečni ladji, ogled Vipavske kleti – zabavni večer

Enodnevni izlet po VIPAVSKI DOLINI: – malica, kosilo, ogled vinske kleti in degustacija vin

POLJANSKA DOLINA: – obisk in ogled Škofje Loke, ogled dvorca Ivana Tavčarja in kulturnega programa, ogled vasi Volče in razstave starih fotoaparatorov, v Suši pripravna večerje ob vašem sodelovanju "spretnih" gostov, cena 3200 SIT – brez prevoza

IDRIJA: – enodnevni izlet v Antonijev rov rudnika živega srebra

BELA KRAJINA: – obisk vinske kleti in ogled domačih obrti in sprostitve na kmetiji

individualni želji skupine – možni trije obroki

GRAD HERBERSTEIN V AVSTRIJI: – enodnevni sindikalni izlet (živalski vrt z 600 živalmi, botanični vrt in bogata kulinarična ponudba). V spomladanskem času čudovit enodnevni izlet na Avstrijsko Štajersko

PUST v Benetkah: – 1 dan (21. februar), cena 45 DEM

C. REZERVACIJE AVIONSKIH ALI LADIJSKIH VOZOVNIC**D. POSEBNA POSLOVNA POTOVANJA**

Organiziramo ob pripravi vašega osebnega programa.

E. SEJMI

PARIZ: – SIA, mednarodni kmetijski sejem, od 1. do 8. marca, odhod 2. marca, tri dni, cena 1.100 DEM

AMSTERDAM: – INTERTRAFFIC, sejem prometne signalizacije in varnost, prometni inženiring, od 10. do 13. marca, 4 dni, 1.100 DEM

ŽENEVA: – AVTOSALON, avtomobilska razstava, od 5. do 15. marca, enodnevni program s posebnim letalom, odhod 10. 3., cena 515 DEM

HANNOVER: – CEBIT, največji računalniški sejem, od 15. do 19. marca, cena za enodnevni ogled je 595 DEM, 4 dni 1290 DEM

BARCELONA: – EXPODIDACTA, sejem učil,

4 dnevni ogled sejma in glavnega mesta Katalonije, odhod 19., + marca, cena 599 DEM

MÜNCHEN: – BAUMA 98, sejem gradbeništva, od 30. marca do 5. aprila, programi 2 ali 3 dni, cena 265 oz. 435 DEM; – I.H.M., obrtni sejem, 2 dni (13. marec), cena 199 DEM

F. RAZPISANA POTOVANJA

NEW YORK: – šest dni za 870 USD, odhod v marcu 1998; **LONDON:** – štiri dni za 340 brit. funtov, odhod 4. in 18. marca 1998.

G. ZAMENJAVA ALI PRODAJA POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI

Enosobno stanovanje za 5 oseb na otoku Pagu zamenjamo za ustrezno enoto v slovenskih zdraviliščih. Možna je tudi medsebojna zamenjava posameznih

terminov. Pokličite ATRIS

Počitniško garsonjero v Termah Zrečeprodamo v Bohinju, Stari Fužini ali Fiesi, Strunjanu ali Luciji kupimo počitniško garsonjero

ATRIS sprejema naročila sindikalnih organizacij za organizacijo dopustov v Sloveniji in ob celotni Jadranski obali. Pravočasni dogovor o zakupu: nižja cena in na več obrokov!

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze



Domača ponudba Pohorja pa je le dopolnitev prijetnim večerom. Atris ponudbo priporoča

KRANJSKA GORA: – tri-, štiriposteljne sobe, TWC, polpenzion 42 DEM dnevno;

– Porentov dom, polpenzion 42 DEM, otroci do 7 let imajo 50 % popusta

PTUJSKETOPLICE: – apartma za 2-5 oseb. Cena od 95 do 110 DEM. Končno čiščenje 37 DEM

MORAVSKE TOPLICE: – dve-, tri- in štiriposteljne sobe, TWC, polpenzion 35 DEM dnevno/osebo

POREČ – hotel Neptun: – polpenzion 41 DEM

PIRAN: – dvo- in štiriposteljni apartmaji, cena 69 oziroma 85 DEM dnevno

NOVIGRAD: – trisobno stanovanje, 55 DEM dnevno

ČATEŽ: hišice za 5 oseb, bogata oprema, cena 80 DEM dnevno

DUNAJ-BUDIMPEŠTA: – 4 dni, vožnja od Dunaja do Budimpešte po Donavi, ogledi mest in zabavni program ob večerih. Osnovna cena 500 DEM – prevozi, 3x nočitev z zajtrkom, hidrogliser. Za ogled se dogovorimo

RIM: – štiridnevni izlet (avtobus, letalo), bivanje v dvoposteljnih sobah z zajtrkom, ogledi z doplačili vstopnin. Cena 495 DEM

BARCELONA: – štiridnevni izlet (od četrta do nedelje), letalski prevoz in nočitve s zajtrkom. Termin 26. 2. in 26. 3. 1998. Cena samo 599 DEM, doplačila za organizirane ogleds po

Kako bomo letos dopustovali v Istri in Hrvaškem primorju

Zakonodaja, ki v sosednji državi omejuje poslovanje objektov turistične narave, bo, kot kaže, veljala tudi letos. Spremembe bi sicer želeli vsi, tako na hrvaški kot slovenski strani, toda meddržavne sporazume o premoženjsko-pravni ureditvi lastnine nepremičnin do dopustov verjetno še ne bo. Vsakoletno dogovarjanje o počitniškim zmogljivostim v slovenskih počitniških zmogljivostih na Hrvaškem zahteva od lastnikov in upravljalcev veliko pogajalske spretnosti.

V začetku februarja je bil na zunanjem ministrstvu pogovor o možni rešitvi tega problema. Dogovorili smo se, da bo zunanje ministrstvo po diplomatski poti predlagalo odpravo uredbe iz leta 1991, ki slovenskim podjetjem prepoveduje razpolaganje z nepremičninami na Hrvaškem. Če predlog ne bo sprejet, bo naša država podprla predlog istrsko-goranske županije o sprostitvi poslovanja slovenskih podjetij z domovi v Istri.

Slovenski lastniki in upravljalci se moramo dogovoriti, kako bomo skušali uveljaviti svoje interese. Če prizadevanja na meddržavni ravni ne bodo uspešna, bo namreč tudi letos vsako podjetje lahko probleme reševalo le na lokalni ravni.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije skupaj s **Turistično zvezo Slovenije** načrtuje posvet vseh zainteresiranih o tej problematiki, vabilo zanj bo pravočasno objavljeno v Novi Delavski enotnosti. Na posvetu, računamo, da bo v začetku marca, bi morali govoriti zlasti o:

- popisu počitniških zmogljivosti v sosednji državi,

- oblikovanju skupnosti lastnikov v večjih naseljih (naprimer Mareda, Červar, Gajac, Stinica) in posebnega svetovalnega telesa pri združenju GZS ali ministrstvu za turizem,

- ustanovitvi slovenskih podjetij za vodenje turistične dejavnosti v sosednji državi,

- ugotavljanju škode na objektih in še marsičem.

Cilj posveta je preprečiti propadanje objektov in njihovo nezakonito prodajo. S tem pa želimo tudi doseči, da bi slovenski delavci že letos imeli boljše možnosti za dopust kot prejšnja leta.

Lastnike in upravljalce vabimo, naj se za posvet prijavijo

Borzi sindikalnega turizma - Atrisu, tel. 061/322-975.

K sodelovanju vas vabi

Metod Zalar, direktor



Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

SVET

Komisija za sindikalna priznanja

Komisija za sindikalna priznanja Sveta ZSSS objavlja, skladno z določbo 8. člena Pravilnika o podeljevanju odličja Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

RAZPIS

za zbiranje predlogov kandidatov za podelitev "Plakete Svobodnih sindikatov Slovenije" (v nadaljevanju: plakete) v letu 1998

1. Plaketo lahko prejmejo sindikati, ki so člani Zveze, njihove oblike organiziranja, območne organizacije ZSSS in posamezni člani, lahko pa tudi druge organizacije in njihovi predstavniki.

2. Pri izbiri kandidatov za dodelitev plakete bo komisija kot predlagatelj teh odličij ZSSS upoštevala kriterije, ki jih določa 7. člen pravilnika. Po teh določilih se plaketa podeljuje za posebne dosežke predvsem na naslednjih področjih delovanja:

- varovanja in izboljšanja ekonomskega, gmotnega in socialnega položaja članov,
 - uveljavljanja zahtev sindikata v organih lokalne samouprave in institucijah na državni ravni,
 - razvoja in krepitve samostojnosti ter učinkovitosti sindikata na posameznih ravneh organiziranosti,
 - popularizacije in razvoja določene dejavnosti v ZSSS,
 - kreativnega dela na področju medsindikalnega sodelovanja,
 - za večletno delo in pomemben prispevek v organih in organizacijah ZSSS pri uresničevanju interesov članov in pri uveljavljanju ter razvoju sindikata,
 - učinkovite zaščite in uveljavljanja temeljnih človekovih pravic članov,
 - pomembnega prispevka k zdravemu in humanemu delovnemu okolju.
3. Predlagatelji za podelitev plakete so po 9. členu pravilnika: sindikati podjetij, družb, zavodov in ustanov, sindikati dejavnosti, območne organizacije ZSSS ter druge interesne oblike sindikalne organiziranosti in organi ZSSS.

Predlogi morajo vsebovati pisno obrazložitev.

4. Plakete bo podelil predsednik ZSSS na seji sveta ZSSS ali ob drugi javni svečani priložnosti.

5. Predloge za plakete morajo upravičeni predlagatelji iz 3. točke tega razpisa poslati komisiji najkasneje do 27. marca 1998 na naslov: ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE, KOMISIJA ZA SINDIKALNA PRIZNANJA, DALMATINOVA 4, 1000 LJUBLJANA.

*Ciril Urek,
predsednik komisije*



Sindikat delavcev trgovine Slovenije

organizira dvodnevni izobraževalni seminar

NAMEN izobraževalnega seminarja je usposobitev sindikalnih zaupnikov, predsednikov in sekretarjev Območnih odborov sindikata delavcev trgovine Slovenije

Zaradi njihove odgovorne funkcije je nujno, da se ti usposabljaajo za učinkovito uvajanje in izvajanje novih določb Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije, ter se temeljito seznajajo z novo delovnopravno zakonodajo ter predvideno reformo invalidsko pokojninskega sistema.

ČAS: Seminar bo 2. in 3. marca 1998

KRAJ: Sindikalni izobraževalni center Radovljica

Ponedeljek, 2. marca 1998

9,00 - 9,30	Uvod indogovor o poteku seminarja - Kristina Antolič , predsednica - Sandi Bartol , sekretar
9,30 - 11,00	Aktualne naloge v sindikatih - mag. Dušan Semolič , predsednik ZSSS
10,00 - 11,15	Odmor
11,15 - 13,00	Predstavitve pokojninske reforme - Lučka Böhm , svetovalka predsedstva ZSSS
14,00 - 16,00	Nova delovnopravna zakonodaja: predlog zakona o delovnih razmerjih, predlog zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti - dr. Zvone Vodovnik , direktor instituta za delo pri pravni fakulteti v Ljubljani.

Torek 3. marca 1998

9,00 - 11,00	Predstavitve nove kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije (delovno pravni del) - Gregor Miklič , član predsedstva ZSSS
11,00 - 11,15	Odmor
11,15 - 13,15	Predstavitve tarifnega dela kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije in dogovor o uresničevanju - Brane Mišič , član predsedstva ZSSS
13,15 - 13,30	Zaključek seminarja

Udeleženci, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica naj to navedejo v prijavnici.

Dodatna pojasnila v zvezi s tem seminarjem dobite pri Sandiju Bartolu na telefonski številki 061/310-827.

Za izobraževalni seminar se prijavite na Sindikat delavcev trgovine Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana. (Fax 061/13-27-094) najkasneje do četrta 26.2.1998

Stroške seminarja in bivanje udeležencev v SIC Radovljica krije Sindikat delavcev trgovine Slovenije, stroške prevoza pa udeleženci sami.

*Sekretar
Sandi Bartol*

*Predsednica
Kristina Antolič*

PRIJAVNICA

Ime in priimek:

Datum rojstva:

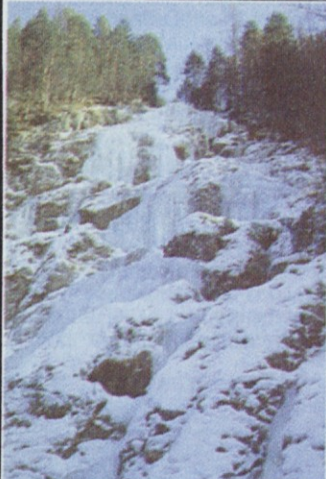
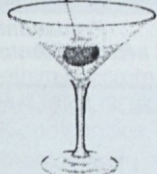
Zaposlitev: naziv in naslov družbe:

Prijavljam se za izobraževalni seminar, ki bo 2. in 3. marca 1998 v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, Gradnikova 1.

Potrebujem prenočišče DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe:

Datum:

				Nova Delavska enotnost		KOPANJE IZPOD ČESA	PASJI DNEVI	SATIRIK BUCHWALD					
				MONDENE BELGIJSKE TOPLICE									
				DVOJICA									
				KONICA									
				DISC JOCKEY									
				DR. MARTIN LUTHER...									
				SLOV. POP SKUPINA									
				2					1	SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA	PEVEC ARHAR	MEJNA REKA MED IRANOM IN ARMENIJO	
				3									
				HRANITELJ DEPONIRANEGA BLAGA									
				ČEVLJI S KOLEŠKI									
				DOLINA POD TRIGLAVOM			PLANO, NAD DALMACIJO						
				KLOVN POPOV			DEL TENIŠKE IGRE			VENO TAUFER	LOVRO KUCHAR		
										AVS. DIRIGENT (Herbert)	Ψ		
				PREMETEC						ORIS, PRIKAZ			
				DUŠA (latin.)						VALENTIN STANIČ			
				MOTNOST OČESNE LEČE						TV SPIKERKA BAŠ	ESTONSKI MNOGO-BOJEC (Eriju)	DOSEŽEK REZULTAT	
				4			ZDRAVILNA RASTLINA						
							IZDELOVALEC BIČEV						
				5									
Avtor: Janez Presečnik				OBLIKA IMENA MATJAZ		KAČJI UGRIZ		BRENCLJI			NASLONILO		
				POKOJNI PERZUSKI SAH PAHLAVI			SLONJA SAMICA				BLAGO ZA PODLOGE		
ŠALJIVA PREDLAVA RESNEGA DELA										SPARINA			
										GRŠKI MITO PREGREŠNI KRALJ			
VRSTA IGLAVCA, HOJA										ČLOVEK KI PRENAŠA MISLI			
										NEUMNICA			
KOSOVSKE POLITIK VLLASI											VITEK LOVSKI PES		
											KOŠAR, SEATLA (Craig)		
NAČIN, ZVRST											OTOK V KIKLADIH		
											GRŠKI BOG VETROV		
													
				PRIVRŽENKA NACIONAL-SOCIALISTOV							AMERIŠKI SLIKAR (Robert)		
				NORVEŠKA POP SKUPINA							HRVAŠKI PEVEC (Duško)		
							TANČICA PAJČOLAN				SLOVENSKE PISATELJ (Jože)		

Nagradna križanka št. 7

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 7:

1: 2:

3: 4:

5: 6:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljeno na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispеле do ponedeljka, 2. marca letos.

Pravilna rešitev gesel iz letošnje 5. številke Nove Delavske enotnosti:

1. KATE, 2. WINSLET, 3. LEONARDO, 4. DICAPRIO, 5. TITANIC.

Nagrado 5000 tolarjev prejme VINKO TAJNIK, 3332 Rečica/Savinji 88. Nagrado bomo poslali po pošti.

SALOMONOV

UGANKA

**IZHAJA VSAK PETEK!
BOGATE NAGRADE!**